

Bruselj, 9. december 2022
(OR. en)

15837/22

Medinstitucionalna zadeva:
2022/0402 (CNS)

JUSTCIV 167
FREMP 261
JAI 1654
IA 219

PREDLOG

Pošiljatelj:	za generalno sekretarko Evropske komisije: direktorica Martine DEPREZ
Datum prejema:	8. december 2022
Prejemnik:	Thérèse BLANCHET, generalna sekretarka Sveta Evropske unije
Št. dok. Kom.:	COM(2022) 695 final
Zadeva:	Predlog UREDBE SVETA o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju odločb in sprejemanju javnih listin v zadevah v zvezi s starševstvom ter uvedbi evropskega potrdila o starševstvu

Delegacije prejmejo priloženi dokument COM(2022) 695 final.

Priloga: COM(2022) 695 final

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 7.12.2022
COM(2022) 695 final

2022/0402 (CNS)

Predlog

UREDBA SVETA

**o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju odločb in sprejemanju javnih listin
v zadevah v zvezi s starševstvom ter uvedbi evropskega potrdila o starševstvu**

{SEC(2022) 432 final} - {SWD(2022) 390 final} - {SWD(2022) 391 final} -
{SWD(2022) 392 final}

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

1. OZADJE PREDLOGA

• Razlogi za predlog in njegovi cilji

Cilj Unije je oblikovati, ohranjati in razvijati območje svobode in pravice, na katerem so zagotovljeni prosto gibanje oseb, dostop do sodnega varstva in polno spoštovanje temeljnih pravic.

V podporo temu cilju je predsednica von der Leyen v svojem govoru o stanju v Uniji septembra 2020 dejala: „Če ste starši v eni državi, ste starši v vseh državah“. Ta izjava predsednice Komisije se je nanašala na potrebo po zagotovitvi, da se starševstvo, ugotovljeno v državi članici, priznava za vse namene v vseh drugih državah članicah. Ta pobuda je bila opredeljena kot ključni ukrep v strategiji EU o otrokovih pravicah¹ in strategiji EU za enakost LGBTIQ oseb².

Cilj predloga je okrepiti **varstvo temeljnih in drugih pravic otrok v čezmejnih primerih**, vključno z njihovo pravico do identitete³, nediskriminacije⁴, zasebnega in družinskega življenja⁵ ter dedno pravico in pravico do preživetja v drugi državi članici, pri čemer morajo biti otrokove koristi glavno vodilo⁶. V skladu s tem ciljem je v sklepih Sveta o strategiji EU o otrokovih pravicah⁷ poudarjeno, da so otrokove pravice univerzalne, da vsak otrok uživa enake pravice brez kakršne koli diskriminacije in da morajo biti otrokove koristi glavno vodilo pri vseh ukrepih javnih organov ali zasebnih ustanov, ki se nanašajo na otroke.

Dodatni cilji predloga so zagotoviti **pravno varnost** in predvidljivost glede pravic o mednarodni pristojnosti in pravu, ki se uporablja, za ugotavljanje starševstva v čezmejnih primerih in o priznavanju starševstva ter **zmanjšati pravne stroške in breme** za družine in pravosodne sisteme držav članic v zvezi s pravnimi postopki za priznanje starševstva v drugi državi članici.

Potreba po zagotovitvi priznavanja starševstva med državami članicami je nastala, ker se državljani vse pogostejše znajdejo v čezmejnih primerih, na primer ko imajo družinske člane v drugi državi članici, potujejo v Uniji, se preselijo v drugo državo članico, da bi našli zaposlitev ali ustvarili družino, ali kupijo premoženje v drugi državi članici. Toda po ocenah se trenutno dva milijona otrok lahko sooči s tem, da priznanje njihovega starševstva, kot je bilo ugotovljeno v eni državi članici, ni priznано za vse namene v drugi državi članici.

Pravo Unije od držav članic že zahteva, da priznajo starševstvo otroka, kot je bilo ugotovljeno v drugi državi članici, za namene **pravic, ki jih ima otrok na podlagi prava Unije**, zlasti na

¹ Strategija EU o otrokovih pravicah (COM(2021) 142 final).

² Unija enakosti: strategija za enakost LGBTIQ oseb za obdobje 2020–2025 (COM(2020) 698 final).

³ 8. člen Konvencije ZN o otrokovih pravicah.

⁴ 2. člen Konvencije ZN o otrokovih pravicah in člen 21 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah.

⁵ 9. člen Konvencije ZN o otrokovih pravicah ter člena 7 in 24 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah.

⁶ 3. člen Konvencije ZN o otrokovih pravicah in člen 24 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah.

⁷ Sklepi Sveta o strategiji EU o otrokovih pravicah z dne 9. junija 2022, 10024/22.

podlagi prava Unije o prostem gibanju, vključno z Direktivo 2004/38/ES⁸ o pravici državljanov Unije in njihovih družinskih članov do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic⁹, kar vključuje pravico do enakega obravnavanja¹⁰ in prepoved ovir v zadevah, kot je priznavanje imen¹¹.

Vendar pravo Unije od držav članic še ne zahteva, da priznajo starševstvo otroka, kot je bilo ugotovljeno v drugi državi članici, za **druge namene**. To nepriznavanje ima lahko znatne **negativne posledice za otroke**. Ovira njihove temeljne pravice v čezmejnih primerih in lahko privede do odrekanja pravic, ki jih imajo na podlagi starševstva v skladu z nacionalnim pravom. Otroci lahko tako izgubijo dedno pravico ali pravico do preživnine v drugi državi članici ali pravico, da vsak od staršev deluje kot njihov zakoniti zastopnik v drugi državi članici v zadevah, kot je zdravljenje ali šolanje. Te težave lahko prisilijo družine, da začnejo **pravni postopek** za priznanje starševstva svojih otrok v drugi državi članici, vendar ti pravni postopki pomenijo čas, stroške in breme za družine in pravosodne sisteme držav članic ter imajo negotove rezultate. Posledično lahko družine, čeprav morajo države članice priznati starševstvo, kot je bilo ugotovljeno v drugi državi članici, za namene pravic, ki izhajajo iz prava Unije, bojazen, da starševstvo njihovih otrok ne bo priznано v drugi državi članici za vse namene, **odvrne** od uresničevanja pravice do prostega gibanja.

Razlogi za sedanje težave s priznavanjem starševstva so, da imajo države članice različna materialna pravila o ugotavljanju starševstva v domačih primerih, ki so in bodo še naprej v njihovi pristojnosti, pa tudi različna pravila o mednarodni pristojnosti in kolizijska pravila za ugotavljanje starševstva v čezmejnih primerih ter o priznavanju starševstva, ugotovljenega v drugi državi članici, v zvezi s katerimi je Unija pristojna za ukrepanje. Vendar danes v področje uporabe instrumentov Unije o družinskem pravu s čezmejnimi posledicami, vključno glede starševske odgovornosti in preživnine, dedovanja in predložitve javnih listin v drugi državi članici, niso vključena pravila o mednarodni pristojnosti ali koliziji zakonov za ugotavljanje starševstva v čezmejnih primerih ali o priznavanju starševstva med državami članicami.

⁸ Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2004/38/ES z dne 29. aprila 2004 o pravici državljanov Unije in njihovih družinskih članov do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic, ki spreminja Uredbo (EGS) št. 1612/68 in razveljavlja direktive 64/221/EGS, 68/360/EGS, 72/194/EGS, 73/148/EGS, 75/34/EGS, 75/35/EGS, 90/364/EGS, 90/365/EGS in 93/96/EEC (UL L 158, 30.4.2004).

⁹ Glej zlasti sodbo Sodišča Evropske unije z dne 14. decembra 2021, V.M.A./Stolichna obshtina, C-490/20, ECLI:EU:C:2021:1008, v kateri je Sodišče odločilo, da morajo države članice priznati starševstvo za namene omogočanja otroku, ki ima državljanstvo države članice, da neovirano z vsakim od staršev uresničuje svojo pravico do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic, in da to vključuje pravico vsakega starša, da ima dokument, ki mu omogoča potovanje z otrokom.

¹⁰ Sodbi Sodišča z dne 31. maja 1979, Even, C-207/78, ECLI:EU:C:1979:144, in z dne 8. junija 1999, Meeusen, C-337/97, EU:ECLI:C:1999:284.

¹¹ Glej na primer sodbo Sodišča z dne 2. oktobra 2003, Carlos García Avello/État belge, zadeva C-148/02, ECLI:EU:C:2003:539, z dne 14. oktobra 2008, Grunkin-Paul, zadeva C-353/06, ECLI:EU:C:2008:559, in z dne 8. junija 2017, Freitag, zadeva C-541/15, ECLI:EU:C:2017:432. Druge pravice, ki izhajajo iz prava Unije, so na primer pravice v zvezi s štipendijami, sprejemom v izobraževanje, znižanjem stroškov javnega prevoza za velike družine, znižanimi cenami javnega prevoza za študente in znižanimi vstopninami za muzeje. Glej na primer sodbo Sodišča z dne 3. julija 1974, Casagrande/Landeshauptstadt München, C-9/74, ECLI:EU:C:1974:74, z dne 27. septembra 1988, Matteucci, C-235/87, ECLI:EU:C:1988:460, z dne 30. septembra 1975, Cristini/S.N.C.F., C-32/75, ECLI:EU:C:1975:120, in z dne 4. oktobra 2012, Komisija/Avstrija, C-75/11, ECLI:EU:C:2012:605.

Pritožbe državljanov, peticije Evropskemu parlamentu in sodni postopki kažejo na težave, s katerimi se družine srečujejo pri priznavanju starševstva svojih otrok v čezmejnih primerih znotraj Unije, med drugim ko se preselijo v drugo državo članico ali se vrnejo v svojo državo članico izvora ter zahtevajo priznanje starševstva za vse namene.

Da bi rešili težave s priznavanjem starševstva za vse namene in odpravili obstoječo vrzel v pravu Unije, Komisija predlaga sprejetje pravil Unije o mednarodni **pristojnosti** glede starševstva (da se določi, sodišča katere države članice so pristojna za obravnavanje zadev v zvezi s starševstvom, vključno za ugotavljanje starševstva, v čezmejnih primerih) in **prava, ki se uporablja** (da se določi nacionalno pravo, ki bi se moralo uporabljati za obravnavanje zadev v zvezi s starševstvom, vključno za ugotavljanje starševstva, v čezmejnih primerih), s čimer bi se nato v državi članici olajšalo **priznavanje** starševstva, ugotovljenega v drugi državi članici. Komisija predlaga tudi uvedbo **evropskega potrdila o starševstvu**, za katero lahko zaprosijo otroci (ali njihovi zakoniti zastopniki) in ga uporabijo za predložitev dokazila o njihovem starševstvu v drugi državi članici.

Glede na to, da imajo v mednarodnem pravu, pravu Unije in pravu držav članic vsi otroci enake pravice brez diskriminacije, predlog zajema priznavanje starševstva otroka **ne glede na to, kako je bil otrok spočet ali rojen, in ne glede na vrsto družine otroka**. Predlog torej vključuje priznavanje starševstva otroka z istospolnima staršema in tudi priznavanje starševstva otroka, ki je bil posvojen v domači državi članici.

Vendar predlog **ne vpliva na pristojnost držav članic**, da sprejmejo materialna pravila družinskega prava, kot so pravila o opredelitvi družine ali pravila o ugotavljanju starševstva v domačih primerih. Predlog prav tako ne vpliva na pravila držav članic o priznavanju zakonskih zvez ali registriranih partnerskih skupnosti, sklenjenih v tujini.

Predlog se uporablja **ne glede na državljanstvo** otrok in državljanstvo njihovih staršev. Vendar v skladu z obstoječimi instrumenti Unije o civilnih zadevah (vključno z družinskim pravom) in gospodarskih zadevah predlog zahteva le priznavanje ali sprejemanje dokumentov, ki ugotavljajo ali dokazujejo starševstvo, **izdanih v državi članici**, medtem ko bo priznavanje ali sprejemanje dokumentov, ki ugotavljajo ali dokazujejo starševstvo, izdanih v tretji državi, še naprej urejalo nacionalno pravo.

- **Skladnost s predpisi s področja zadevne politike**

Države članice morajo že danes v skladu z obstoječim pravom Unije priznati starševstvo otroka, kot je bilo ugotovljeno v drugi državi članici, za namene uresničevanja pravic, ki jih ima otrok na podlagi prava Unije, zlasti glede prostega gibanja. Predlog ne vpliva na to obveznost držav članic. Toda zaradi neobstoja pravil Unije o mednarodni pristojnosti in pravu, ki se uporablja, za ugotavljanje starševstva v čezmejnih primerih ter o priznavanju starševstva v drugi državi članici za namene pravic, ki jih ima otrok na podlagi starševstva v skladu z nacionalnim pravom, te zadeve trenutno ureja pravo vsake države članice.

Obstoječi instrumenti Unije urejajo priznavanje sodnih odločb in javnih listin na več področjih, ki so neposredno pomembna za otroke v čezmejnih primerih, kot so starševska odgovornost¹², preživnina¹³ in dedovanje¹⁴. Vendar so zadeve v zvezi s starševstvom

¹² Uredba Sveta (EU) 2019/1111 z dne 25. junija 2019 o pristojnosti, priznavanju in izvrševanju odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o mednarodnem protipravnem odvzemu otrok (UL L 178, 2.7.2019, str. 1).

izključene iz področja uporabe teh instrumentov. Uredba o javnih listinah¹⁵ obravnava verodostojnost javnih listin na nekaterih področjih, vključno z rojstvom, starševstvom in posvojitvijo, vendar ne zajema priznavanja vsebine takih javnih listin. Sprejetje skupnih pravil o mednarodni pristojnosti in pravu, ki se uporablja, za ugotavljanje starševstva v čezmejnih primerih ter o priznavanju starševstva v drugi državi članici bi **dopolnilo** sedanjo zakonodajo Unije o družinskem pravu in dedovanju ter **olajšalo njeno uporabo**, saj je starševstvo otroka predhodno vprašanje, ki ga je treba rešiti pred uporabo obstoječih pravil Unije o starševski odgovornosti, preživnini in dedovanju v zvezi z otrokom.

Ker je namen predloga varstvo pravic otrok v čezmejnih primerih, je skladen s Konvencijo ZN o otrokovih pravicah, ki določa, da morajo države pogodbenice zagotoviti varstvo otroka pred vsemi oblikami diskriminacije ali kaznovanja zaradi položaja ali delovanja njegovih staršev (2. člen), da morajo biti pri vseh dejavnostih v zvezi z otroki, bodisi da jih vodijo sodišča ali zakonodajna telesa, otrokove koristi glavno vodilo (3. člen) ter da imajo otroci pravico do identitete in da njihovi starši skrbijo zanje (7. in 8. člen). Predlog je skladen tudi z Evropsko konvencijo o človekovih pravicah, ki zagotavlja pravico do spoštovanja zasebnega in družinskega življenja, in s povezano sodno prakso Evropskega sodišča za človekove pravice, tudi glede priznavanja otrok, rojenih z nadomestnim materinstvom. Prav tako je skladen s ciljem varstva in spodbujanja pravic otrok, določenim v **Pogodbi o Evropski uniji** (člen 3(3) in (5) PEU) in **Listini Evropske unije o temeljnih pravicah** (v nadaljnjem besedilu: Listina). Listina zagotavlja varstvo temeljnih pravic otrok in njihovih družin pri uporabi in izvajanju prava Unije. Te pravice vključujejo pravico do spoštovanja zasebnega in družinskega življenja (člen 7), pravico do nediskriminacije (člen 21) in pravico otrok do rednih osebnih odnosov in neposrednih stikov z obema staršema, če je to v skladu z njihovimi koristmi (člen 24). Poleg tega na podlagi Konvencije ZN o otrokovih pravicah člen 24(2) Listine določa, da se morajo pri vseh ukrepih javnih organov ali zasebnih ustanov, ki se nanašajo na otroke, upoštevati predvsem koristi otroka.

- **Skladnost z drugimi politikami Unije**

Predlog temelji na več političnih pobudah. Te vključujejo stockholmski program Evropskega sveta iz leta 2010 za odprto in varno Evropo, ki služi državljanom in jih varuje¹⁶, akcijski načrt Komisije za izvajanje stockholmskega programa¹⁷ in zeleno knjigo iz leta 2010 z naslovom „Manj upravnih formalnosti za državljane: spodbujanje prostega pretoka javnih listin in priznavanje pravnih učinkov listin o osebem stanju“¹⁸. Poleg tega je Evropski

¹³ Uredba Sveta (ES) št. 4/2009 z dne 18. decembra 2008 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter sodelovanju v preživninskih zadevah (UL L 7, 10.1.2009, str. 1).

¹⁴ Uredba (EU) št. 650/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju odločb in sprejemljivosti in izvrševanju javnih listin v dednih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju (UL L 201, 27.7.2012, str. 107).

¹⁵ Uredba (EU) 2016/1191 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. julija 2016 o spodbujanju prostega gibanja državljanov s poenostavitvijo zahtev za predložitev nekaterih javnih listin v Evropski uniji in o spremembi Uredbe (EU) št. 1024/2012 (UL L 200, 26.7.2016, str. 1).

¹⁶ UL C 115, 4.5.2010, str. 1.

¹⁷ COM(2010) 171 final.

¹⁸ COM(2010) 747 final.

parlament leta 2017 Komisijo pozval, naj predloži zakonodajni predlog o čezmejnem priznavanju aktov o posvojitvi¹⁹.

Komisija je leta 2020 napovedala ukrepe²⁰ za zagotovitev, da bo starševstvo, ugotovljeno v državi članici, priznано v vseh drugih državah članicah. Ta pobuda je bila vključena v strategijo EU o otrokovih pravicah²¹ iz leta 2021 kot ključni ukrep za podporo enakosti in pravic otrok ter tudi v strategijo EU za enakost LGBTIQ oseb²² iz leta 2020. Evropski parlament je pozdravil pobudo Komisije v svoji resoluciji iz leta 2022 o varstvu otrokovih pravic v postopkih civilnega, upravnega in družinskega prava²³.

V sklepih Sveta o strategiji EU o otrokovih pravicah²⁴ je poudarjeno, da so otrokove pravice univerzalne, da vsak otrok uživa enake pravice brez kakršne koli diskriminacije in da morajo biti otrokove koristi glavno vodilo pri vseh ukrepih javnih organov ali zasebnih ustanov, ki se nanašajo na otroke. To nujno vključuje vzpostavitev pravnega okvira z enotnimi pravili o mednarodni pristojnosti in pravom, ki se uporablja, za priznavanje starševstva med državami članicami, ki otrokom omogoča, da uživajo svoje pravice v Uniji brez diskriminacije.

2. PRAVNA PODLAGA, SUBSIDIARNOST IN SORAZMERNOST

• Pravna podlaga

V skladu s Pogodbama Unije je materialno pravo o družinskih zadevah, vključno s pravnim statusom oseb, v pristojnosti držav članic, kar pomeni, da so materialna pravila za ugotavljanje starševstva osebe določena v nacionalnem pravu. Vendar lahko Unija v skladu s členom 81(3) PDEU sprejme ukrepe v zvezi z družinskim pravom s čezmejnimi posledicami, na primer ukrepe, ki po ugotovitvi starševstva v državi članici olajšajo priznavanje starševstva v drugih državah članicah. Ti ukrepi lahko vključujejo sprejetje skupnih pravil o mednarodni pristojnosti, pravu, ki se uporablja, in postopkih za priznavanje starševstva v drugi državi članici. Ti ukrepi ne bodo privedli do uskladitve materialnega prava držav članic glede opredelitve družine ali ugotavljanja starševstva v domačih primerih.

Tako kot pri drugih instrumentih Unije o družinskem pravu je cilj predloga olajšati priznavanje sodnih odločb in javnih listin o starševstvu s sprejetjem skupnih pravil o mednarodni pristojnosti in pravu, ki se uporablja. Cilj predloga je zahtevati priznavanje starševstva, ugotovljenega v drugi državi članici, zlasti za namene pravic, ki izhajajo iz starševstva v skladu z nacionalnim pravom. Zato je člen 81(3) PDEU ustrezna pravna podlaga.

¹⁹ Resolucija Evropskega parlamenta z dne 2. februarja 2017 s priporočili Komisiji o čezmejnih vidikih posvojitve (2015/2086(INL)).

²⁰ Govor predsednice Komisije von der Leyen o stanju v Uniji na plenarnem zasedanju Evropskega parlamenta, 20. september 2020. Predsednica je dejala: „Če ste starši v eni državi, ste starši v vseh državah“.

²¹ Strategija EU o otrokovih pravicah (COM(2021) 142 final).

²² Unija enakosti: strategija za enakost LGBTIQ oseb za obdobje 2020–2025 (COM(2020) 698 final).

²³ Resolucija Evropskega parlamenta z dne 5. aprila 2022 o varstvu otrokovih pravic v postopkih civilnega, upravnega in družinskega prava (2021/2060(INI)). Pobuda je bila pozdravljena tudi v resoluciji Evropskega parlamenta z dne 14. septembra 2021 o pravicah oseb LGBTIQ v EU (2021/2679(RSP)).

²⁴ Sklepi Sveta o strategiji EU o otrokovih pravicah z dne 9. junija 2022, 10024/22.

V skladu s Protokolom št. 22 k PDEU pravni ukrepi, sprejeti v zvezi z območjem pravice, Danske ne zavezujejo in se v tej državi ne uporabljajo. V skladu s Protokolom št. 21 k PDEU taki ukrepi prav tako ne zavezujejo Irske. Vendar lahko Irska po predložitvi predloga v zvezi s tem območjem poda uradno obvestilo, da želi sodelovati pri sprejetju in uporabi ukrepa, po sprejetju ukrepa pa lahko poda uradno obvestilo, da ga želi sprejeti.

- **Subsidiarnost**

Medtem ko pravila o opredelitvi družine in ugotavljanju starševstva določajo države članice, si za sprejemanje ukrepov v zvezi z družinskim pravom in pravicami otroka s čezmejnimi posledicami pristojnost delijo Unija in države članice²⁵. Težave s priznavanjem starševstva v državi članici, ki je bilo ugotovljeno v drugi državi članici, za namene pravic, ki izhajajo iz nacionalnega prava ali prava Unije, imajo razsežnost Unije, saj je za priznanje potrebno sodelovanje dveh držav članic. Posledice nepriznavanja starševstva imajo prav tako razsežnost Unije, saj lahko družine odvrnejo od uresničevanja njihove pravice do prostega gibanja zaradi bojazni, da starševstvo njihovega otroka v drugi državi članici ne bo priznано za vse namene.

Težave s priznavanjem starševstva so zlasti posledica različnih materialnih pravil držav članic za ugotavljanje starševstva ter različnih pravil držav članic o mednarodni pristojnosti in pravu, ki se uporablja, za ugotavljanje starševstva v čezmejnih primerih. Posamezne države članice same ne bi mogle zadovoljivo odpraviti težav s priznavanjem starševstva, saj bi morali biti pravila in postopki držav članic enaki ali vsaj skladni, da bi se starševstvo lahko priznavalo med državami članicami. Ukrepanje na ravni Unije je potrebno za zagotovitev, da se za državo članico, katere sodišča ali drugi pristojni organi ugotovijo starševstvo v čezmejnih primerih, šteje, da je za to pristojna, ter da bodo sodišča in drugi pristojni organi vseh držav članic uporabljali isto pravo za ugotavljanje starševstva v čezmejnih primerih. To bo v Uniji preprečilo nasprotujoča si starševstva za isto osebo, vsaka država članica pa bo priznavala starševstvo, ugotovljeno v drugi državi članici.

Zato bi se cilji tega predloga zaradi njegovega področja uporabe in učinkov najlažje dosegli na ravni Unije v skladu z načelom subsidiarnosti.

- **Sorazmernost**

Cilj tega predloga je olajšati priznavanje starševstva med državami članicami z zagotavljanjem priznavanja (i) sodnih odločb in (ii) javnih listin o ugotovitvi starševstva z zavezujočim pravnim učinkom ter sprejemanja javnih listin, ki v državi članici izvora nimajo zavezujočega pravnega učinka, vendar imajo v navedeni državi članici dokazno moč. V ta namen predlog usklajuje pravila držav članic o mednarodni pristojnosti za ugotavljanje starševstva v čezmejnih primerih in kolizijska pravila držav članic za določanje prava, ki se uporablja za ugotavljanje starševstva v čezmejnih primerih.

Predlog ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje njegovih ciljev: ne posega v nacionalno materialno pravo o opredelitvi družine; ne vpliva na nacionalno pravo o priznavanju zakonskih zvez ali registriranih partnerskih skupnosti, sklenjenih v tujini; pravila o pristojnosti in pravu, ki se uporablja, se uporabljajo samo za ugotavljanje starševstva v čezmejnih primerih; od držav članic zahteva, da priznavajo starševstvo le, če je bilo

²⁵ Člen 4(2)(j) PDEU.

ugotovljeno v državi članici, in ne, ko je bilo ugotovljeno v tretji državi; ne vpliva na pristojnost organov držav članic za obravnavanje zadev v zvezi s starševstvom; evropsko potrdilo o starševstvu za otroke (ali njihove zakonite zastopnike) ni obvezno in ne bo nadomestilo enakovrednih nacionalnih dokumentov, ki dokazujejo starševstvo.

Predlog je zato v skladu z načelom sorazmernosti.

- **Izbira instrumenta**

Enotna pravila o mednarodni pristojnosti in pravu, ki se uporablja, za ugotavljanje starševstva v čezmejnih primerih je mogoče sprejeti le z uredbo, saj le uredba zagotavlja popolnoma skladno razlago in uporabo pravil. Skladno s prejšnjimi instrumenti Unije o mednarodnem zasebnem pravu je zato najprimernejši pravni instrument uredba.

3. REZULTATI NAKNADNIH OCEN, POSVETOVANJ Z DELEŽNIKI IN OCEN UČINKA

- **Posvetovanja z deležniki**

Komisija je med pripravo predloga v letih 2021 in 2022 opravila obsežna posvetovanja, ki so zajemala vse države članice (razen Danske²⁶). Posvetovanja so bila namenjena širokemu krogu deležnikov, ki zastopajo državljane, javne organe, akademike, pravne strokovnjake, nevladne organizacije in druge ustrezne interesne skupine. Posvetovanja so vključevala (i) povratne informacije javnosti o začetni oceni učinka, (ii) odprto javno posvetovanje, (iii) srečanje z deležniki in predstavniki civilne družbe ter (iv) srečanje s strokovnjaki organov držav članic.

Poleg posvetovalnih dejavnosti Komisije je posvetovanja opravil tudi zunanji izvajalec. Ta so vključevala (i) spletne ankete, namenjene matičarjem v državah članicah, (ii) pisne vprašalnike za ministrstva in sodstvo držav članic ter (iii) razgovore s sodstvom in nevladnimi organizacijami v državah članicah.

Na splošno so deležniki, ki zastopajo pravice otrok, mavrične družine, delavci v pravni stroki in matičarji zavzeli stališče, da bi morala Unija sedanje težave s priznavanjem starševstva obravnavati s sprejetjem zavezujoče zakonodaje. Nasprotno pa so bile organizacije, ki zastopajo tradicionalne družine, in organizacije, ki nasprotujejo nadomestnemu materinstvu, na splošno kritične do zakonodajnega predloga. Mnenja javnosti so bila različna.

Prejete povratne informacije so prispevale k pripravi predloga in priložene ocene učinka. Podroben povzetek rezultatov posvetovanj, ki jih je izvedla Komisija, je vključen v oceno učinka.

- **Zbiranje in uporaba strokovnih mnenj**

Poleg zgoraj navedenih posvetovanj z deležniki je Komisija zbrala in uporabila tudi strokovno znanje iz drugih virov.

²⁶ V skladu s Protokolom št. 22 o stališču Danske, ki je priložen Pogodbama, Danska ne sodeluje pri ukrepih, sprejetih na podlagi člena 81 PDEU.

Komisija je pri pripravi predloga zaprosila za mnenje strokovno skupino za priznavanje starševstva med državami članicami, ki jo je ustanovila leta 2021. Komisija je sodelovala tudi na srečanjih strokovnjakov o projektu starševstva/nadomestnega materinstva Haaške konference o mednarodnem zasebnem pravu ter preučila akademsko literaturo, poročila in študije.

Pri pripravi ocene učinka se je Komisija oprla na študijo, ki jo je izvedel zunanji izvajalec. Zunanji izvajalec je pripravil tudi poročila o državah, med drugim o materialnem pravu držav članic in mednarodnem zasebnem pravu o starševstvu. V študiji izvajalca so bila uporabljena različna orodja za analizo obstoječih težav s priznavanjem starševstva, učinkov tega predloga in obravnavanih možnosti politike. Ta orodja so vključevala uporabo empiričnih podatkov, zbranih na različne načine (razgovori, vprašalniki, nacionalna poročila), ter statistične in teoretične raziskave. Kadar kvantitativni podatki niso bili na voljo, so bile uporabljene kvalitativne ocene. V študiji zunanjega izvajalca je bilo ugotovljeno, da bi bila najprimernejša možnost za Unijo, da doseže cilje politike, sprejetje zakonodajnega instrumenta o priznavanju starševstva med državami članicami, vključno z uvedbo evropskega potrdila o starševstvu.

- **Ocena učinka**

Komisija je na podlagi svojih smernic za boljše pravno urejanje²⁷ in ugotovitev začetne ocene učinka pripravila oceno učinka predloga. V oceni učinka so bile obravnavane naslednje možnosti politike: (i) izhodiščni scenarij, (ii) priporočilo Komisije, naslovljeno na države članice, (iii) zakonodajni ukrepi, ki obsegajo uredbo o priznavanju starševstva med državami članicami, in (iv) zakonodajni ukrepi, ki obsegajo uredbo o priznavanju starševstva med državami članicami, vključno z uvedbo neobveznega evropskega potrdila o starševstvu. Vse navedene možnosti politike, vključno z izhodiščnim scenarijem, bi spremljali določeni nezakonodajni ukrepi za ozaveščanje, spodbujanje dobrih praks in izboljšanje sodelovanja med organi držav članic, ki obravnavajo zadeve v zvezi s starševstvom.

V oceni učinka so bili preučeni pričakovani učinki vsake od teh možnosti ter njihova uspešnost, učinkovitost in skladnost s pravnim okvirom in okvirom politike Unije. Na podlagi te ocene je bila izbrana možnost politike, ki obsega predlog uredbe o priznavanju starševstva med državami članicami, vključno z uvedbo neobveznega evropskega potrdila o starševstvu.

V oceni učinka je ugotovljeno, da bi izbrana možnost znatno olajšala priznavanje starševstva za vse otroke čezmejnih družin, ki jih je po ocenah dva milijona, in ne le za tiste, ki se trenutno soočajo z največjimi težavami pri priznavanju starševstva. Zlasti bi evropsko potrdilo o starševstvu, posebej zasnovano za uporabo v drugi državi članici, zmanjšalo upravno breme postopkov priznavanja in stroške prevajanja za vse družine.

Izbrana možnost politike bi bila tudi najučinkovitejša pri reševanju težav s priznavanjem starševstva, saj bi bili pozitivni pravni, socialni in psihološki učinki največji. Imela bi jasen pozitiven učinek na varstvo *temeljnih pravic otrok*, kot so njihova pravica do identitete, nediskriminacije ter zasebnega in družinskega življenja. Prav tako bi bila najučinkovitejša pri varstvu *pravic, ki jih imajo otroci na podlagi starševstva v skladu z nacionalnim pravom*, kot sta njihova pravica do preživnine in dedna pravica v drugi državi članici. Nenazadnje bi imela tudi pozitiven *socialni in psihološki učinek*, saj bi bili otroci v čezmejnih primerih obravnavani kot lokalni otroci.

²⁷ SWD(2021) 305 final.

S sprejetjem enotnih pravil Unije o mednarodni pristojnosti in pravu, ki se uporablja, ter priznavanju starševstva brez potrebe po kakršnem koli posebnem postopku bi izbrana možnost odpravila stroške in breme, povezane z upravnimi in pravnimi postopki, ki jih morajo trenutno prevzeti otroci in njihove družine, da bi jim bilo starševstvo priznано v drugi državi članici. Po ocenah bi se v okviru izbrane možnosti povprečni stroški postopkov priznavanja na posamično zadevo zmanjšali za 71 % ter za 90 % za družine, ki se trenutno soočajo z najresnejšimi težavami pri priznavanju starševstva.

Izbrana možnost bi posledično pomenila znatne prihranke v smislu stroškov, časa in bremena za javne organe držav članic. Ocenjuje se, da bi se v okviru izbrane možnosti stroški postopkov priznavanja za javne organe zmanjšali za 54 %.

- **Temeljne pravice**

Kot je pojasnjeno zgoraj, trenutne težave s priznavanjem starševstva vodijo v primere, ki kršijo temeljne in druge pravice otrok v čezmejnih primerih. Da se otrokom odrekata pravni status in starševstvo, ugotovljeno v drugi državi članici, je v nasprotju s temeljnimi pravicami otrok do identitete, nediskriminacije ter spoštovanja zasebnega in družinskega življenja ter tudi v nasprotju z njihovimi koristmi. Cilj predloga je z olajšanjem priznavanja starševstva med državami članicami zaščititi temeljne pravice otrok v čezmejnih primerih in zagotoviti neprekinjenost statusa starševstva v Uniji.

4. PRORAČUNSKE POSLEDICE

Države članice imajo lahko enkratne stroške za prilagoditev novim pravilom Uredbe, zlasti stroške, ki so posledica potrebe po usposabljanju sodnikov, matičarjev in drugih pristojnih organov glede novih pravil. Za stalno usposabljanje teh organov se lahko pričakujejo manjši ponavljajoči se stroški. Pričakuje se, da nobeden od teh stroškov ne bo znaten in da jih bodo v vsakem primeru odtehtali večja učinkovitost in prihranki stroškov, ki jih bo prinesla Uredba.

Določbe predloga o digitalni komunikaciji prek evropske točke elektronskega dostopa v okviru decentraliziranega sistema informacijske tehnologije, vzpostavljenega z Uredbo (EU) XX/YYYY [uredba o digitalizaciji], bi vplivale na proračun Unije, kar se lahko krije s prerazporeditvijo v okviru programa Pravosodje. Ta učinek bi bil majhen, ker decentraliziranega sistema informacijske tehnologije ne bi bilo treba posebej vzpostaviti za uporabo predloga, temveč bi bil razvit za številne instrumente Unije o pravosodnem sodelovanju v civilnih in gospodarskih zadevah v okviru [uredbe o digitalizaciji].

Države članice bi prav tako imele nekaj stroškov z namestitvijo in vzdrževanjem točk dostopa decentraliziranega sistema informacijske tehnologije na svojem ozemlju ter prilagoditvijo nacionalnih sistemov informacijske tehnologije, da bi bili interoperabilni s točkami dostopa. Toda kot je bilo navedeno, bi bila večina teh finančnih naložb izvedena že v okviru digitalizacije drugih instrumentov Unije o pravosodnem sodelovanju v civilnih in gospodarskih zadevah. Poleg tega bi lahko države članice zaprosile za nepovratna sredstva za financiranje teh stroškov v okviru ustreznih finančnih programov Unije, zlasti skladov kohezijske politike in programa Pravosodje.

5. DRUGI ELEMENTI

• Načrti za izvedbo ter ureditev spremljanja, ocenjevanja in poročanja

Uredba se neposredno uporablja v vseh državah članicah in je zato ni treba prenesti v nacionalno zakonodajo.

V predlogu so predvideni ustrezno spremljanje, ocenjevanje in obveznosti poročanja. Prvič, praktična uporaba Uredbe bi se spremljala z rednimi srečanji Evropske pravosodne mreže v civilnih in gospodarskih zadevah, na katerih bi sodelovali strokovnjaki iz držav članic. Poleg tega bi Komisija pet let po začetku uporabe Uredbe izvedla celovito oceno njene uporabe. Ocena bi se med drugim izvedla na podlagi prispevkov organov držav članic, zunanjih strokovnjakov in ustreznih deležnikov.

• Pojasnitev določb predloga

Predlog vsebuje devet poglavij: (i) predmet urejanja, področje uporabe in opredelitev pojmov, (ii) pristojnost za zadeve v zvezi s starševstvom v čezmejnih primerih, (iii) pravo, ki se uporablja za ugotavljanje starševstva v čezmejnih primerih, (iv) priznavanje sodnih odločb in javnih listin z zavezujočim pravnim učinkom, izdanih v drugi državi članici, (v) sprejemanje javnih listin brez zavezujočega pravnega učinka, izdanih v drugi državi članici, (vi) evropsko potrdilo o starševstvu, (vii) digitalna komunikacija, (viii) delegirani akti ter (ix) splošne in končne določbe.

Poglavje I – Predmet urejanja, področje uporabe in opredelitev pojmov

Člen 1 določa predmet urejanja tega predloga. Namen predloga je doseči cilj olajšanja priznavanja starševstva v državi članici, ki je bilo ugotovljeno v drugi državi članici, s sprejetjem enotnih pravil o (i) mednarodni pristojnosti za ugotavljanje starševstva v državi članici v čezmejnih primerih; (ii) pravu, ki se uporablja za ugotavljanje starševstva v državi članici v čezmejnih primerih; (iii) priznavanju sodnih odločb in javnih listin o ugotovitvi starševstva z zavezujočim pravnim učinkom; (iv) sprejemanju javnih listin, ki v državi članici izvora nimajo zavezujočega pravnega učinka, vendar imajo v navedeni državi članici dokazno moč; in (v) uvedbi neobveznega evropskega potrdila o starševstvu, ki otroku ali zakonitemu zastopniku omogoča predložitev dokazila o starševstvu v drugi državi članici.

Starševstvo se običajno ugotovi na podlagi zakona ali z aktom pristojnega organa, kot je sodna odločba, odločba upravnega organa ali notarska listina, nato pa se starševstvo običajno vpiše v matični register ali register prebivalstva države članice. Toda državljani najpogosteje zaprosijo za priznanje starševstva v drugi državi članici na podlagi javne listine, ki ne ugotavlja starševstva z zavezujočim pravnim učinkom, vendar ima dokazno moč glede starševstva, ki je bilo predhodno ugotovljeno v navedeni državi članici z drugimi sredstvi (na podlagi zakona ali z aktom pristojnega organa). Take javne listine so lahko na primer izpisek iz matičnega registra ali rojstni list ali potrdilo o starševstvu. Namen enotnih pravil v predlogu o pravu, ki se uporablja za ugotavljanje starševstva v čezmejnih primerih, je olajšati sprejemanje javnih listin, ki nimajo zavezujočega pravnega učinka, vendar imajo v državi članici izvora dokazno moč bodisi glede starševstva, ki je bilo predhodno ugotovljeno v navedeni državi članici (na primer rojstni list), bodisi glede dejstev, ki niso ugotavljanje starševstva (na primer priznanje očetovstva ali soglasje k ugotovitvi starševstva).

Člen 2 o razmerju med predlogom in drugimi določbami prava Unije pojasnjuje, da predlog ne bi smel vplivati na pravice, ki jih ima otrok na podlagi prava Unije, zlasti na pravice na

podlagi prava Unije o prostem gibanju, vključno z Direktivo 2004/38/ES²⁸. Namen predloga ni določitev dodatnih pogojev ali zahtev za priznavanje starševstva za uresničevanje pravic, ki izhajajo iz prava Unije, ali vplivanje na izvajanje takih pravil. Pravo Unije o prostem gibanju se bo torej še naprej uporabljalo brez sprememb. Zlasti se lahko priznavanje starševstva za uresničevanje pravic, ki izhajajo iz prava Unije, zavrne le iz razlogov, dovoljenih v skladu s pravom Unije o prostem gibanju, kot jih razlaga Sodišče. Poleg tega na podlagi veljavnega prava Unije v skladu s členom 21 PDEU in povezano sekundarno zakonodajo, kot ju razlaga Sodišče, spoštovanje nacionalne identitete države članice v skladu s členom 4(2) PEU in javnega reda države članice ne moreta biti razlog za zavrnitev priznavanja razmerja med starši in otroki med otroki in njihovimi istospolnimi starši za namene uresničevanja pravic, ki jih ima otrok na podlagi prava Unije. Prav tako se lahko za namene uresničevanja pravic, ki izhajajo iz prava Unije, dokazilo o starševstvu predloži na kakršen koli način²⁹. Država članica zato od osebe ne sme zahtevati predložitve potrdila, določenega v predlogu, ki se priloži sodni odločbi ali javni listini o starševstvu, ali s predlogom uvedenega evropskega potrdila o starševstvu, kadar oseba zahteva priznanje starševstva za namene pravic, ki jih ima otrok na podlagi prava Unije o prostem gibanju. Vendar to osebi ne bi smelo preprečiti, da se v takih primerih odloči predložiti tudi zadevno potrdilo ali evropsko potrdilo o starševstvu.

V členu 2 je pojasnjeno tudi, da predlog ne bo vplival na uporabo uredbe o javnih listinah³⁰, ki že poenostavlja pretok javnih listin (kot so sodbe, notarske listine in upravna potrdila) na nekaterih področjih, vključno z rojstvom, starševstvom in posvojitvijo, kar zadeva njihovo verodostojnost.

Člen 3 določa področje uporabe predloga. Pravila o pristojnosti in pravu, ki se uporablja, se uporabljajo pri ugotavljanju starševstva v državi članici v čezmejnih primerih. Pravila o priznavanju starševstva se uporabljajo, kadar je bilo starševstvo, ki naj bi se priznalo, ugotovljeno v državi članici, zato predlog ne zajema priznavanja ali, če je ustrezno, sprejemanja sodnih odločb in javnih listin, ki ugotavljajo ali dokazujejo starševstvo ter so bile izdane ali registrirane v tretji državi. V teh primerih za priznanje ali sprejem še naprej velja nacionalno pravo vsake države članice. Vendar pa se predlog uporablja za priznavanje starševstva vseh otrok, ne glede na njihovo državljanstvo in državljanstvo njihovih staršev, če je bilo njihovo starševstvo ugotovljeno v državi članici in ne v tretji državi.

Zadeve, ki so lahko povezane s starševstvom otroka, vendar jih urejajo drugi instrumenti Unije ali mednarodni instrumenti ali nacionalno pravo, so izključene iz področja uporabe predloga, na primer zadeve v zvezi s starševsko odgovornostjo, preživnino, dedovanjem, meddržavno posvojitvijo, obstojem, veljavnostjo ali priznavanjem zakonske zveze ali registrirane partnerske skupnosti staršev otroka ter učinki vpisa ali nevpisa starševstva otroka v ustrezni register države članice. Vendar bi predlog z rešitvijo starševstva otroka kot predhodnega vprašanja olajšal uporabo obstoječih instrumentov Unije o starševski

²⁸ Pravice, ki izhajajo iz prava Unije, vključujejo pravico državljanov Unije in njihovih družinskih članov do prostega gibanja in prebivanja v Uniji, vključno s pravicami v zvezi s štipendijami, sprejemom v izobraževanje, znižanjem stroškov javnega prevoza za velike družine, znižanimi cenami javnega prevoza za študente in znižanimi vstopninami za muzeje ter pravico do priznavanja imena.

²⁹ V zvezi s tem glej sodbi Sodišča z dne 25. julija 2002, C-459/99, MRAX, ECLI:EU:C:2002:461, točki 61 in 62, in z dne 17. februarja 2005, C-215/03, Oulane, ECLI:EU:C:2005:95, točke 23 do 26.

³⁰ Uredba (EU) 2016/1191 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. julija 2016 o spodbujanju prostega gibanja državljanov s poenostavitvijo zahtev za predložitev nekaterih javnih listin v Evropski uniji in o spremembi Uredbe (EU) št. 1024/2012 (UL L 200, 26.7.2016, str. 1).

odgovornosti, preživnini in dedovanju v zvezi z otrokom. Predlog prav tako ne obravnava pravic in obveznosti, ki izhajajo iz starševstva v skladu z nacionalno zakonodajo, na primer državljanstva in imena otroka.

Člen 4 za namene predloga opredeljuje izraze „starševstvo“, „otrok“, „ugotovitev starševstva“, „sodišče“ in „sodna odločba“, „javna listina“, „država članica izvora“, „decentralizirani sistem informacijske tehnologije“ in „evropska točka elektronskega dostopa“.

- **Otrok** je opredeljen široko in vključuje osebo katere koli starosti, katere starševstvo naj bi se ugotovilo, priznalo ali dokazalo. Ker je status starševstva pomemben v celotnem življenju posameznika, se predlog nanaša na otroke vseh starosti, torej tako mladoletnike kot odrasle osebe. Vendar je treba za otrokove koristi in pravico do izražanja lastnega mnenja razumeti, da se nanašajo na otroka, kot je opredeljen v Konvenciji ZN o otrokovih pravicah, tj. kot oseba, mlajša od 18 let, razen če zakon, ki se uporablja za otroka, določa, da se polnoletnost doseže že prej.
- **Starševstvo**, imenovano tudi starševsko razmerje, pomeni razmerje med starši in otroki, določeno z zakonodajo, vključno s pravnim statusom osebe kot otroka določenega starša ali staršev. Za namene predloga je starševstvo lahko biološko, genetsko, na podlagi posvojitve ali na podlagi zakona. Kot je navedeno, predlog zajema starševstvo, ki je bilo ugotovljeno v državi članici, za mladoletnike in odrasle osebe, vključno s pokojnim otrokom in otrokom, ki še ni rojen, ne glede na to, ali gre za starša samohranilca, *de facto* par, poročen par ali par v registrirani partnerski skupnosti. Zajema priznavanje starševstva otroka ne glede na to, kako je bil otrok spočet ali rojen, torej vključno z otroki, spočetimi z oploditvijo z biomedicinsko pomočjo, in ne glede na vrsto otrokove družine, torej vključno z otroki z dvema istospolnima staršema, otroki z enim samim staršem in otroki, ki jih en ali dva starša posvojita v domači državi članici.
- **Ugotovitev starševstva** pomeni pravno določitev razmerja med otrokom in vsakim od staršev, vključno z ugotavljanjem starševstva na podlagi vloge za izpodbijanje že ugotovljenega starševstva. Po potrebi lahko ta izraz vključuje tudi ugasnitev ali prenehanje starševstva. Predlog se ne uporablja za ugotavljanje starševstva v domačih primerih brez čezmejnih elementov, kot je domača posvojitev v državi članici, čeprav se uporablja za priznavanje starševstva, ugotovljenega v takih domačih primerih v državi članici.
- **Javne listine** so opredeljene široko, tako kot v drugih uredbah Unije o civilnem pravosodju. Javne listine v skladu s predlogom tako vključujejo (i) dokumente o ugotovitvi starševstva z zavezujočim pravnim učinkom, kot so notarske listine (na primer pri posvojitvi ali če otrok še ni rojen) ali upravne odločbe (na primer po priznanju očetovstva), ter (ii) dokumente, ki ne ugotavljajo starševstva z zavezujočim pravnim učinkom, vendar dokazujejo starševstvo, ugotovljeno z drugimi sredstvi (na primer izpisek iz registra prebivalstva ali matičnega registra, rojstni list ali potrdilo o starševstvu), ali dokazujejo druga dejstva (na primer notarska listina ali upravna listina, ki vsebuje priznanje očetovstva ali soglasje za uporabo oploditve z biomedicinsko pomočjo).

Člen 5 pojasnjuje, da predlog ne bo vplival na vprašanje, kateri organi so v posamezni državi članici pristojni za obravnavanje zadev v zvezi s starševstvom (na primer sodišča, upravni organi, notarji, matičarji in/ali drugi organi).

Poglavje II – Pristojnost

Da bi olajšali priznavanje ali, če je ustrezno, sprejemanje sodnih odločb in javnih listin o starševstvu, predlog določa enotna pravila o pristojnosti za ugotavljanje starševstva s čezmejnimi elementom. Pravila o pristojnosti prav tako preprečujejo vzporedne postopke v različnih državah članicah z možnostjo nasprotujočih si odločitev. Glede na to, da se v večini držav članic glede pravic v zvezi s starševstvom ni mogoče poravnati ali se jim odpovedati, predlog ne določa avtonomije strank v zvezi s pristojnostjo (kot je izbira sodišča ali prenos pristojnosti).

Predlog določa alternativne kriterije za določitev pristojnosti, da se olajša dostop do sodnega varstva v državi članici. Za zagotovitev, da imajo otroci dostop do sodišča v njihovi bližini, kriteriji za določitev pristojnosti temeljijo na bližini otroku. Pristojnost ima torej alternativno lahko država članica običajnega prebivališča otroka, državljanstva otroka, običajnega prebivališča tožene stranke (na primer osebe, v zvezi s katero otrok uveljavlja starševstvo), običajnega prebivališča katerega koli od staršev, državljanstva katerega koli od staršev ali rojstva otroka. V skladu z obstoječo sodno prakso Sodišča na tem področju se običajno prebivališče določi na podlagi vseh okoliščin vsakega posamičnega primera.

Kadar pristojnosti ni mogoče določiti na temelju enega od splošnih alternativnih kriterijev za določitev pristojnosti, bi morala biti pristojna sodišča države članice, v kateri se nahaja otrok. Ta kriterij za določitev pristojnosti se lahko uporablja zlasti za begunske otroke in mednarodno razseljene otroke. Kadar v skladu s tem predlogom ni pristojno nobeno sodišče države članice, bi bilo treba subsidiarno pristojnost v vsaki državi članici določiti v skladu z zakonodajo te države članice. Da bi odpravili primere odrekanja sodnega varstva, ta predlog določa tudi *forum necessitatis*, kar omogoča sodišču države članice, s katero ima zadeva zadostno povezavo, da odloči o zadevi v zvezi s starševstvom, ki je tesno povezana s tretjo državo. To se lahko stori izjemoma, med drugim kadar se izkaže, da postopek v zadevni tretji državi ni mogoč, na primer zaradi državljanske vojne, ali kadar od otroka ali druge zainteresirane stranke ni mogoče razumno pričakovati, da bo začela postopek v tej tretji državi.

Predlog opozarja tudi na pravico otrok, mlajših od 18 let, ki lahko oblikujejo lastno mnenje, da se jim v postopkih v zvezi s starševstvom, ki se nanašajo nanje, zagotovi možnost izraziti to mnenje.

Poglavje III – Pravo, ki se uporablja

Ta predlog bi moral zagotoviti pravno varnost in predvidljivost s predlaganjem skupnih pravil o pravu, ki se uporablja za ugotavljanje starševstva v čezmejnih primerih. Namen takih skupnih pravil je preprečiti nasprotujoče si odločitve o starševstvu glede na to, v kateri državi članici sodišča ali drugi pristojni organi ugotovijo starševstvo. Njihov namen je tudi zlasti olajšati sprejemanje javnih listin, ki ne ugotavljajo starševstva z zavezujočim pravnim učinkom v državi članici izvora, vendar imajo v navedeni državi članici dokazno moč.

Pravo, za katero predlog določa, da se uporablja, ima univerzalni značaj, tj. uporablja se ne glede na to, ali gre za pravo države članice ali pravo tretje države. Praviloma bi moralo biti pravo, ki se uporablja za ugotavljanje starševstva, pravo države običajnega prebivališča osebe,

ki je rodila, ob rojstvu. Vendar bi bilo treba za zagotovitev, da se lahko pravo, ki se uporablja, določi v vseh okoliščinah, kadar običajnega prebivališča osebe, ki je rodila, ob rojstvu ni mogoče ugotoviti (na primer v primeru begunke ali mednarodno razseljene matere), uporabiti pravo države rojstva otroka.

Da bi rešili najpogostejše težave s priznavanjem starševstva, ki se pojavljajo danes, lahko z odstopanjem od navedenega pravila, kadar to pravilo privede do ugotovitve starševstva samo za enega starša (običajno genetskega starša v istospolnem paru), organi države članice, ki so v skladu s predlogom pristojni za zadeve v zvezi s starševstvom, uporabijo eno od dveh subsidiarnih alternativnih pravil, bodisi pravo državljanstva katerega koli od staršev bodisi pravo države rojstva otroka, za ugotovitev starševstva za drugega starša (običajno negenetskega starša v istospolnem paru). To možnost lahko uporabijo organi s pristojnostjo, ki prvi obravnavajo ugotovitev starševstva, pa tudi organi s pristojnostjo v primeru, kadar so organi druge države članice že ugotovili starševstvo samo za enega starša. Če je bila sodna odločba ali javna listina o ugotovitvi starševstva z zavezujočim pravnim učinkom za vsakega od staršev v skladu s katerim koli pravom, za katero je v predlogu določeno, da se uporablja, izdana, sestavljena ali registrirana s strani sodišča ali drugega pristojnega organa države članice, ki ima pristojnost v skladu s predlogom, bi bilo treba vsak tak dokument o ugotovitvi starševstva za vsakega od staršev priznavati v vseh drugih državah članicah v skladu s pravili o priznavanju, določenimi v predlogu. Poleg tega lahko otrok (ali zakoniti zastopnik) zaprosi za in uporabi evropsko potrdilo o starševstvu za predložitev dokazila o starševstvu v zvezi z obema staršema v drugi državi članici.

Zaradi javnega interesa bi morala imeti sodišča in drugi pristojni organi, ki ugotavljajo starševstvo v čezmejnih primerih, v izjemnih okoliščinah možnost neupoštevanja nekaterih določb tujega prava, kadar bi bila njegova uporaba v določeni zadevi očitno nezdružljiva z javnim redom njihove države članice. Vendar ti organi ne bi smeli imeti možnosti, da uporabijo to izjemo in ne upoštevajo prava druge države, če bi bilo to v nasprotju z Listino in zlasti členom 21 Listine, ki prepoveduje diskriminacijo. Ta izjema se zato ne bi smela uporabljati za zavrnitev uporabe določbe druge države, ki določa možnost starševstva za starša v istospolnem paru, zgolj iz razloga, da sta starša istega spola.

Poglavje IV – Priznavanje

To poglavje določa pravila o priznavanju sodnih odločb in javnih listin o ugotovitvi starševstva z zavezujočim pravnim učinkom, izdanih v drugi državi članici.

Priznavanje sodnih odločb, izdanih v drugi državi članici, in javnih listin o ugotovitvi starševstva z zavezujočim pravnim učinkom v državi članici izvora s strani države članice bi moralo temeljiti na načelu medsebojnega zaupanja v pravosodni sistem druga druge. To zaupanje bi bilo treba dodatno okrepiti s sprejetjem enotnih pravil o mednarodni pristojnosti in pravu, ki se uporablja, za ugotavljanje starševstva v čezmejnih primerih. Sodne odločbe in javne listine o ugotovitvi starševstva z zavezujočim pravnim učinkom, izdane v državi članici, bi morale biti priznane v drugi državi članici, ne da bi bil potreben kakršen koli poseben postopek, vključno za posodobitev evidence osebnih stanj za otroka. To ne posega v možnost, da lahko zainteresirana stranka začne sodni postopek za pridobitev odločbe, s katero se ugotovi, da ni razlogov za zavrnitev priznanja starševstva, ali postopke za nepriznanje starševstva.

Stranka, ki se želi sklicevati na sodno odločbo ali javno listino o ugotovitvi starševstva z zavezujočim pravnim učinkom v drugi državi članici, bi morala predložiti kopijo sodne

odločbe ali javne listine in ustrezno potrdilo. Namen potrdil je olajšati berljivost dokumentov, ki so jim priložena, in s tem njihovo priznavanje. Kar zadeva javne listine o ugotovitvi starševstva z zavezujočim pravnim učinkom, potrdilo služi tudi kot dokaz, da je imela država članica, katere organ je izdal javno listino, pristojnost za ugotavljanje starševstva v skladu s predlogom.

Organi države članice, v kateri se uveljavlja starševstvo, ne smejo zahtevati predložitve dokazila, ki se priloži sodni odločbi ali javni listini o ugotovitvi starševstva z zavezujočim pravnim učinkom, ali evropskega potrdila o starševstvu, kadar se starševstvo uveljavlja za namene pravic, ki izhajajo iz prava Unije, vključno s pravico do prostega gibanja. Vendar to osebi ne bi smelo preprečiti, da se v takih primerih odloči predložiti tudi zadevno potrdilo ali evropsko potrdilo o starševstvu.

V predlogu je seznam razlogov za zavrnitev priznanja starševstva izčrpen v skladu z njegovim osnovnim ciljem, da se olajša priznavanje starševstva. Organi držav članic morajo pri presoji morebitne zavrnitve priznanja starševstva iz razlogov javnega reda upoštevati otrokovo korist, zlasti varstvo otrokovih pravic, vključno z ohranjanjem dejanskih družinskih vezi med otrokom in staršema. Razlog za zavrnitev priznanja, ki temelji na javnem redu, se lahko uporabi izjemoma in glede na okoliščine vsake posamične zadeve, tj. ne abstraktno za zavračanje priznavanja starševstva otroka, kadar gre na primer za istospolna starša. V dani zadevi bi moralo biti tako priznavanje očitno nezdružljivo z javnim redom države članice, v kateri se zahteva priznanje, ker so bile na primer kršene temeljne pravice osebe pri spočetju, rojstvu ali posvojitvi otroka ali pri ugotovitvi starševstva otroka. Sodišča ali drugi pristojni organi ne bi smeli imeti možnosti, da zavrnejo priznanje sodne odločbe ali javne listine, izdane v drugi državi članici, če bi bilo to v nasprotju z Listino in zlasti s členom 21 Listine, ki prepoveduje diskriminacijo, tudi otrok. Organi držav članic tako iz razlogov javnega reda ne bi mogli zavrniti priznavanja sodne odločbe ali javne listine o ugotovitvi starševstva po posvojitvi s strani enega moškega ali o ugotovitvi starševstva za dva starša v istospolnem paru zgolj iz razloga, da sta starša istega spola.

Predlog ne bo vplival na omejitve, ki jih sodna praksa Sodišča nalaga glede uporabe javnega reda za zavrnitev priznanja starševstva, ko morajo države članice v skladu s pravom Unije o prostem gibanju priznati dokument, ki ugotavlja razmerje med starši in otroki in so ga izdali organi druge države članice, za namene uresničevanja pravic, ki izhajajo iz prava Unije. Zlasti priznavanja razmerja med starši in otroki za namene uresničevanja pravic, ki jih ima otrok na podlagi prava Unije, ni mogoče zavrniti s sklicevanjem na javni red iz razloga, da sta starša istega spola.

Poglavje V – Javne listine brez zavezujočega pravnega učinka

Predlog določa tudi sprejemanje javnih listin, ki ne ugotavljajo starševstva z zavezujočim pravnim učinkom v državi članici izvora, vendar imajo v navedeni državi članici dokazno moč. Dokazna moč se lahko nanaša na predhodno ugotovitev starševstva z drugimi sredstvi ali na druga dejstva. Glede na nacionalno pravo je lahko taka javna listino na primer rojstni list, potrdilo o starševstvu, izpisek iz matičnega registra o rojstvu ali notarska ali upravna listino, ki vsebuje priznanje očetovstva ali soglasje matere ali otroka k ugotovitvi starševstva.

Take javne listine bi morale imeti v drugi državi članici enako ali čim bolj primerljivo dokazno moč, kot jo imajo v državi članici izvora. Oseba, ki želi uporabiti tako javno listino v drugi državi članici, lahko zaprosi organ, ki je uradno sestavil ali registriral javno listino v državi članici izvora, da izda potrdilo, v katerem opiše dokazno moč te listine.

Sprejemanje javnih listin, ki nimajo zavezujočega pravnega učinka, vendar imajo dokazno moč, se lahko iz razlogov javnega reda zavrne samo z enakimi omejitvami, kot veljajo za ta razlog za zavrnitev, kadar se uporablja za sodne odločbe in javne listine z zavezujočim pravnim učinkom, tudi kar zadeva spoštovanje Listine.

Poglavje VI – Evropsko potrdilo o starševstvu

Predlog določa uvedbo neobveznega evropskega potrdila o starševstvu (v nadaljnjem besedilu: potrdilo o starševstvu). Namen tega enotnega potrdila o starševstvu je zlasti olajšati priznavanje starševstva v Uniji, saj bi se izdalo „za uporabo v drugi državi članici“. Potrdilo o starševstvu mora biti izdano v državi članici, v kateri je bilo starševstvo ugotovljeno v skladu s pravom, ki se uporablja, in katere sodišča so bila pristojna v skladu s predlogom. Ko je potrdilo o starševstvu izdano, se lahko uporablja tudi v državi članici, v kateri je bilo izdano.

Potrdilo o starševstvu je neobvezno potrdilo, saj bi ga organi države članice morali izdati le, če zanj zaprosi otrok ali zakoniti zastopnik. Zato osebe, ki lahko zaprosijo za potrdilo o starševstvu, tega ne bi bile dolžne storiti in bi imele možnost, da kadar zaprosijo za priznanje starševstva v drugi državi članici, predložijo druge dokumente, kot je sodna odločba ali javna listina, ki ji je priloženo ustrezno potrdilo. Vendar pa noben organ ali oseba, ki se ji predloži kopija potrdila o starševstvu, izdanega v drugi državi članici, ne bi imela pravice zahtevati, da se namesto potrdila o starševstvu predloži sodna odločba ali javna listina.

Nacionalni rojstni listi ali potrdila o starševstvu so običajno javne listine, ki imajo dokazno moč glede starševstva. Nacionalna potrdila se izdajajo po drugačnem postopku, v drugačni obliki in v drugem jeziku v vsaki državi članici ter imajo različno vsebino in učinke, odvisno od države članice izdaje. V skladu s predlogom lahko krožijo skupaj z neobveznim potrdilom, v katerem je opisana njihova dokazna moč, ki mora biti sprejeta, razen če je v nasprotju z javnim redom države članice, v kateri se predložijo.

Nasprotno se potrdilo o starševstvu vedno izda po enakem postopku, kot je določen v predlogu, na enotnem standardnem obrazcu (vključen v Prilogo V k predlogu) ter z enako vsebino in učinki po vsej Uniji, kot je določeno v predlogu. Za potrdilo o starševstvu se domneva, da točno prikazuje elemente, ugotovljene v skladu s pravom, ki se uporablja v skladu s predlogom, in ga ni treba prenesti v nacionalni dokument, preden ima lahko dostop do ustreznega registra v državi članici. Ker bi bil obrazec potrdila o starševstvu na voljo v vseh jezikih Unije, bi se bistveno zmanjšala potreba po prevodih.

Zaradi stabilnosti statusa starševstva v večini primerov veljavnost potrdila o starševstvu in njegovih kopij ne bi bila časovno omejena, brez poseganja v možnost popravka, spremembe, začasnega preklica ali preklica potrdila o starševstvu, če je to potrebno.

Poglavje VII – Delegirani akti

Če bi bilo treba spremeniti standardne obrazce potrdil, ki se priložijo sodni odločbi ali javni listini, ali evropskega potrdila o starševstvu, ki so priloženi k temu predlogu, bi bila Komisija pooblaščenca za sprejetje delegiranih aktov po potrebnih posvetovanjih s strokovnjaki držav članic.

Poglavje VIII – Digitalizacija

To poglavje vsebuje določbe o elektronski komunikaciji med fizičnimi osebami (ali njihovimi zakonitimi zastopniki) in sodišči ali drugimi pristojnimi organi držav članic prek decentraliziranega sistema informacijske tehnologije in evropske točke elektronskega dostopa, vzpostavljene na evropskem portalu e-pravosodje. Sodišča držav članic ali drugi pristojni organi bi lahko komunicirali s fizično osebo prek evropske točke elektronskega dostopa, če je fizična oseba predhodno izrecno privolila v uporabo tega sredstva komunikacije.

Poglavje IX – Splošne in končne določbe

To poglavje vsebuje zlasti določbe o razmerju med predlogom in obstoječimi mednarodnimi konvencijami, določbe o varstvu podatkov ter prehodne določbe o uporabi sodnih odločb in javnih listin, izdanih pred datumom začetka uporabe Uredbe.

Predlog

UREDBA SVETA

**o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju odločb in sprejemanju javnih listin
v zadevah v zvezi s starševstvom ter uvedbi evropskega potrdila o starševstvu**

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 81(3) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega parlamenta,

v skladu s posebnim zakonodajnim postopkom,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Unija si je zastavila cilj, da ob polnem spoštovanju temeljnih pravic oblikuje, ohranja in razvija območje svobode, varnosti in pravice, na katerem sta zagotovljena prosto gibanje oseb in dostop do sodnega varstva. Za postopno vzpostavitev takega območja mora Unija sprejeti ukrepe za zagotovitev vzajemnega priznavanja sodb in odločb med državami članicami v zunajsodnih civilnih zadevah ter združljivosti pravil, ki se v državah članicah uporabljajo glede kolizije zakonov in pristojnosti v civilnih zadevah.
- (2) Ta uredba zadeva priznavanje starševstva otroka v državi članici, kot je bilo ugotovljeno v drugi državi članici. Njen namen je varstvo temeljnih in drugih pravic otrok v zadevah v zvezi s starševstvom v čezmejnih primerih, vključno z njihovo pravico do identitete¹, nediskriminacije² ter zasebnega in družinskega življenja³, pri čemer morajo biti otrokove koristi glavno vodilo⁴. Namen te uredbe je tudi zagotoviti pravno varnost in predvidljivost ter zmanjšati sodne stroške in breme za družine, nacionalna sodišča in druge pristojne organe v zvezi s postopki za priznanje starševstva v drugi državi članici. Za doseg te ciljev bi morala ta uredba od držav članic zahtevati, da za vse namene priznavajo starševstvo otroka, kot je bilo ugotovljeno v drugi državi članici.
- (3) Členi 21, 45, 49 in 56 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) državljanom Unije podeljujejo pravico do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic. V zvezi z uresničevanjem prostega gibanja vključujejo pravico državljanov Unije, da se ne soočajo z ovirami, in pravico do enakega obravnavanja z državljani, vključno v

¹ 8. člen Konvencije ZN o otrokovih pravicah.

² 2. člen Konvencije ZN o otrokovih pravicah in člen 21 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah.

³ 9. člen Konvencije ZN o otrokovih pravicah ter člena 7 in 24 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah.

⁴ 3. člen Konvencije ZN o otrokovih pravicah in člen 24 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah.

zvezi z nekaterimi socialnimi ugodnostmi, opredeljenimi kot vsaka ugodnost, ki bo verjetno olajšala mobilnost⁵. Ta pravica velja tudi za družinske člane državljanov Unije, kot so opredeljeni v Direktivi 2004/38/ES Evropskega parlamenta in Sveta⁶, v zadevah, povezanih s štipendijami, sprejemom v izobraževanje, znižanjem stroškov javnega prevoza za velike družine, znižanimi cenami javnega prevoza za študente in znižanimi vstopninami za muzeje⁷. Zaščita, ki jo zagotavljajo določbe Pogodbe o prostem gibanju, vključuje tudi pravico do priznavanja imena, ki je bilo zakonito dodeljeno v državi članici, v drugih državah članicah⁸.

- (4) Sodišče Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: Sodišče) je razsodilo, da mora država članica priznavati razmerje med starši in otroki zato, da se otroku z vsakim od staršev omogoči neovirano uresničevanje pravice do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic, kot je zagotovljena v členu 21(1) PDEU, ter uresničevanje vseh pravic, ki jih ima otrok na podlagi prava Unije⁹. Vendar sodna praksa Sodišča od držav članic ne zahteva, da za druge namene kot za uresničevanje pravic, ki jih ima otrok na podlagi prava Unije, priznavajo razmerje med starši in otroki med otrokom in osebama, ki sta navedeni kot starša otroka v rojstnem listu, ki so ga sestavili organi druge države članice.
- (5) V skladu s Pogodbama so za sprejetje materialnih pravil o družinskem pravu, kot so pravila o opredelitvi družine in pravila o ugotavljanju starševstva otroka, pristojne države članice. Vendar lahko Unija v skladu s členom 81(3) PDEU sprejme ukrepe v zvezi z družinskim pravom s čezmejnimi posledicami, zlasti pravila o mednarodni pristojnosti, pravu, ki se uporablja, in priznavanju starševstva.
- (6) V skladu s pristojnostjo Unije za sprejemanje ukrepov glede družinskega prava s čezmejnimi posledicami je bila Komisija v stockholmskem programu Evropskega sveta iz leta 2010 za odprto in varno Evropo, ki služi državljanom in jih varuje¹⁰, pozvana, naj preuči težave, ki se pojavljajo v zvezi z listinami o osebem stanju in dostopom do registrov takih listin, in na podlagi svojih ugotovitev predloži ustrezne predloge ter preuči, ali bi bilo vzajemno priznavanje učinkov listin o osebem stanju lahko ustrezno, vsaj na nekaterih področjih. V akcijskem načrtu Komisije za izvajanje stockholmskega programa¹¹ sta bila predvidena zakonodajni predlog o odpravi

⁵ Sodbi Sodišča z dne 31. maja 1979, Even, C-207/78, ECLI:EU:C:1979:144, in z dne 8. junija 1999, Meeusen, C-337/97, EU:ECLI:C:1999:284.

⁶ Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2004/38/ES z dne 29. aprila 2004 o pravici državljanov Unije in njihovih družinskih članov do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic, ki spreminja Uredbo (EGS) št. 1612/68 in razveljavlja direktive 64/221/EGS, 68/360/EGS, 72/194/EGS, 73/148/EGS, 75/34/EGS, 75/35/EGS, 90/364/EGS, 90/365/EGS in 93/96/EEC (UL L 158, 30.4.2004).

⁷ Na primer sodbe Sodišča z dne 3. julija 1974, Casagrande/Landeshauptstadt München, C-9/74, ECLI:EU:C:1974:74, z dne 27. septembra 1988, Matteuci, C-235/87, ECLI:EU:C:1988:460, z dne 30. septembra 1975, Cristini/S.N.C.F., C-32/75, ECLI:EU:C:1975:120, in z dne 4. oktobra 2012, Komisija/Avstrija, C-75/11, ECLI:EU:C:2012:605.

⁸ Na primer sodbe Sodišča z dne 2. oktobra 2003, Carlos García Avello/État belge, zadeva C-148/02, ECLI:EU:C:2003:539, z dne 14. oktobra 2008, Grunkin-Paul, zadeva C-353/06, ECLI:EU:C:2008:559, in z dne 8. junija 2017, Freitag, zadeva C-541/15, ECLI:EU:C:2017:432.

⁹ Sodba Sodišča z dne 14. decembra 2021, V.M.A./Stolichna obshtina, C-490/20, ECLI:EU:C:2021:1008.

¹⁰ UL C 115, 4.5.2010, str. 1.

¹¹ COM(2010) 171 final.

formalnosti glede uradne potrditve listin med državami članicami in zakonodajni predlog o vzajemnem priznavanju pravnih posledic nekaterih listin o osebnem stanju, vključno v zvezi z rojstvom, starševstvom in posvojitvijo.

- (7) Komisija je leta 2010 objavila zeleno knjigo z naslovom „Manj upravnih formalnosti za državljane: spodbujanje prostega pretoka javnih listin in priznavanje pravnih učinkov listin o osebnem stanju“, s katero je začela obsežno posvetovanje o zadevah v zvezi s prostim pretokom javnih listin in priznavanjem učinkov listin o osebnem stanju. Med drugim je preučila možnost uvedbe evropskega potrdila o osebnem stanju, ki bi olajšalo čezmejno priznavanje osebnega stanja v Uniji. Cilj posvetovanja je bil zbrati prispevke zainteresiranih strani in širše javnosti z namenom razvoja politike Unije na teh področjih in ustreznih zakonodajnih predlogov. Zakonodajalec Unije je leta 2016 sprejel Uredbo (EU) 2016/1191 o spodbujanju prostega gibanja državljanov s poenostavitvijo zahtev za predložitev nekaterih javnih listin v Evropski uniji¹², vključno z dokumenti o rojstvu, starševstvu in posvojitvi.
- (8) Čeprav je Unija pristojna za sprejemanje ukrepov glede družinskega prava s čezmejnimi posledicami, kot so pravila o mednarodni pristojnosti, pravu, ki se uporablja, in priznavanju starševstva med državami članicami, doslej Unija na teh področjih ni sprejela določb v zvezi s starševstvom. Določbe držav članic, ki se trenutno uporabljajo na teh področjih, se razlikujejo.
- (9) Na ravni Unije nekatere pravice otrok v čezmejnih primerih obravnava več instrumentov Unije, zlasti Uredba Sveta (ES) št. 4/2009¹³, Uredba (EU) št. 650/2012 Evropskega parlamenta in Sveta¹⁴ ter Uredba Sveta (EU) 2019/1111¹⁵. Vendar te uredbe ne vključujejo določb o ugotavljanju ali priznavanju starševstva. Uredba (EU) 2016/1191 Evropskega parlamenta in Sveta¹⁶ v svojem področju uporabe vključuje javne listine o rojstvu, starševstvu in posvojitvi, vendar navedena uredba obravnava verodostojnost in jezik takih dokumentov in ne priznavanje njihove vsebine ali učinkov v drugi državi članici.
- (10) Ker ni določb Unije o mednarodni pristojnosti in pravu, ki se uporablja, za ugotavljanje starševstva v čezmejnih primerih ter o priznavanju starševstva med državami članicami, imajo lahko družine težave pri priznavanju starševstva svojih otrok za vse namene v Uniji, med drugim kadar se preselijo v drugo državo članico ali se vrnejo v svojo državo članico izvora.

¹² Uredba (EU) 2016/1191 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. julija 2016 o spodbujanju prostega gibanja državljanov s poenostavitvijo zahtev za predložitev nekaterih javnih listin v Evropski uniji in o spremembi Uredbe (EU) št. 1024/2012 (UL L 200, 26.7.2016, str. 1).

¹³ Uredba Sveta (ES) št. 4/2009 z dne 18. decembra 2008 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter sodelovanju v preživninskih zadevah (UL L 7, 10.1.2009, str. 1).

¹⁴ Uredba (EU) št. 650/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju odločb in sprejemljivosti in izvrševanju javnih listin v dednih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju (UL L 201, 27.7.2012, str. 107).

¹⁵ Uredba Sveta (EU) 2019/1111 z dne 25. junija 2019 o pristojnosti, priznavanju in izvrševanju odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o mednarodnem protipravnem odvzemu otrok (UL L 178, 2.7.2019, str. 1).

¹⁶ Uredba (EU) 2016/1191 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. julija 2016 o spodbujanju prostega gibanja državljanov s poenostavitvijo zahtev za predložitev nekaterih javnih listin v Evropski uniji in o spremembi Uredbe (EU) št. 1024/2012 (UL L 200, 26.7.2016, str. 1).

- (11) Otroci imajo na podlagi starševstva številne pravice, vključno s pravico do identitete, imena, državljanstva (kadar ga ureja *ius sanguinis*), pravicama njihovih staršev do varstva in vzgoje ter do stikov, pravico do preživnine, dedno pravico in pravico do zakonitega zastopanja s strani staršev. Nepriznavanje starševstva v državi članici, ki je bilo ugotovljeno v drugi državi članici, ima lahko pomembne negativne posledice za temeljne pravice otrok in pravice, ki jih imajo na podlagi nacionalnega prava. Zaradi tega lahko družine začnejo sodne postopke, da se jim prizna starševstvo njihovega otroka v drugi državi članici, čeprav imajo ti postopki negotove rezultate ter pomenijo veliko časa in stroškov za družine in pravosodne sisteme držav članic. Nenazadnje se lahko družine odvrne od uresničevanja pravice do prostega gibanja zaradi bojazni, da starševstvo njihovega otroka v drugi državi članici ne bo priznано za namene pravic, ki izhajajo iz nacionalnega prava.
- (12) Komisija je leta 2020 napovedala ukrepe¹⁷ za zagotovitev, da bo starševstvo, ugotovljeno v državi članici, priznано v vseh drugih državah članicah. Ta pobuda je bila vključena v strategijo EU za enakost LGBTIQ oseb¹⁸ iz leta 2020 ter strategijo EU o otrokovih pravicah¹⁹ iz leta 2021 kot ključni ukrep za podporo enakosti in pravic otrok. Evropski parlament je pozdravil pobudo Komisije v svoji resoluciji iz leta 2021 o pravicah oseb LGBTIQ v EU²⁰ in resoluciji iz leta 2022 o varstvu otrokovih pravic v postopkih civilnega, upravnega in družinskega prava²¹.
- (13) Ta uredba ne bi smela vplivati na pravice, ki jih ima otrok na podlagi prava Unije, zlasti na pravice, ki jih otrok uživa na podlagi prava Unije o prostem gibanju, vključno z Direktivo 2004/38/ES. Države članice morajo na primer že danes priznavati razmerje med starši in otroki zato, da se otrokom omogoči, da lahko z vsakim od obeh staršev neovirano uresničujejo pravico do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic ter da uresničujejo vse pravice, ki jih ima otrok na podlagi prava Unije. Ta uredba ne določa nobenih dodatnih pogojev ali zahtev za uresničevanje takih pravic.
- (14) V skladu s členom 21 PDEU in povezano sekundarno zakonodajo, kot ju razlaga Sodišče, spoštovanje nacionalne identitete države članice v skladu s členom 4(2) PEU in javnega reda države članice ne moreta biti razlog za zavrnitev priznanja razmerja med starši in otroki med otroki in njihovimi istospolnimi starši za namene uresničevanja pravic, ki jih ima otrok na podlagi prava Unije. Poleg tega se lahko za namene uresničevanja takih pravic dokazilo o starševstvu predloži na kakršen koli način²². Država članica zato od osebe ne sme zahtevati predložitve potrdila, določenega v tej uredbi, ki se priloži sodni odločbi ali javni listini o starševstvu, ali s to uredbo uvedenega evropskega potrdila o starševstvu, kadar se oseba v okviru uresničevanja pravice do prostega gibanja sklicuje na pravice, ki jih ima otrok na

¹⁷ Govor predsednice Komisije von der Leyen o stanju v Uniji na plenarnem zasedanju Evropskega parlamenta, 20. september 2020.

¹⁸ Unija enakosti: strategija za enakost LGBTIQ oseb za obdobje 2020–2025 (COM(2020) 698 final).

¹⁹ Strategija EU o otrokovih pravicah (COM(2021) 142 final).

²⁰ Resolucija Evropskega parlamenta z dne 14. septembra 2021 o pravicah oseb LGBTIQ v EU (2021/2679(RSP)).

²¹ Resolucija Evropskega parlamenta z dne 5. aprila 2022 o varstvu otrokovih pravic v postopkih civilnega, upravnega in družinskega prava (2021/2060(INI)).

²² Sodbi Sodišča z dne 25. julija 2002, C-459/99, MRAX, ECLI:EU:C:2002:461, točki 61 in 62, in z dne 17. februarja 2005, C-215/03, Oulane, ECLI:EU:C:2005:95, točke 23 do 26.

podlagi prava Unije. Vendar to osebi ne bi smelo preprečiti, da se v takih primerih odloči predložiti tudi zadevno potrdilo ali evropsko potrdilo o starševstvu, ki sta določena v tej uredbi. Za zagotovitev, da so državljani Unije in njihovi družinski člani obveščeni, da ta uredba ne vpliva na pravice, ki jih ima otrok na podlagi prava Unije, bi morali obrazci za potrdila in evropsko potrdilo o starševstvu, ki so priloženi k tej uredbi, vključevati izjavo, v kateri je navedeno, da zadevno potrdilo ali evropsko potrdilo o starševstvu ne vpliva na pravice, ki jih ima otrok na podlagi prava Unije, zlasti pravice, ki jih otrok uživa na podlagi prava Unije o prostem gibanju, in da se lahko za uresničevanje takih pravic dokazilo o razmerju med starši in otroki predloži na kakršen koli način.

- (15) Ta uredba ne bi smela vplivati na Uredbo (EU) 2016/1191 Evropskega parlamenta in Sveta²³ v zvezi z javnimi listinami o rojstvu, starševstvu in posvojitvi, zlasti kar zadeva predložitev overjenih kopij s strani državljanov in uporabo informacijskega sistema za notranji trg (IMI) s strani organov držav članic, če upravičeno dvomijo o verodostojnosti predložene javne listine o rojstvu, starševstvu ali posvojitvi ali njene overjene kopije.
- (16) 2. člen Konvencije Združenih narodov o otrokovih pravicah z dne 20. novembra 1989 (v nadaljnjem besedilu: Konvencija ZN o otrokovih pravicah) od držav pogodbenic zahteva, da spoštujejo in zagotavljajo pravice otrok brez kakršne koli diskriminacije ter sprejmejo vse ustrezne ukrepe za zagotovitev, da je otrok zaščiten pred vsemi oblikami diskriminacije ali kaznovanja na podlagi okoliščin otrokovih staršev. V skladu s 3. členom navedene konvencije morajo biti pri vseh dejanjih, med drugim sodišč in upravnih organov, otrokove koristi glavno vodilo.
- (17) Vsako sklicevanje na „otrokove koristi“ v tej uredbi bi se moralo uporabljati za otroke v smislu 1. člena Konvencije Združenih narodov o otrokovih pravicah z dne 20. novembra 1989 (v nadaljnjem besedilu: Konvencija ZN o otrokovih pravicah), tj. otroke, mlajše od 18 let, razen če zakon, ki se uporablja za otroka, določa, da se polnoletnost doseže že prej. Vsako sklicevanje na „otrokove koristi“ v tej uredbi bi bilo treba razlagati tudi v smislu člena 24 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljnjem besedilu: Listina) ter 3. in 12. člena Konvencije ZN o otrokovih pravicah, kot se izvaja z nacionalnim pravom. Vsako sklicevanje na „koristi otroka“ v tej uredbi bi bilo treba razumeti kot sklicevanje na otrokove koristi in koristi otrok ne glede na njihovo starost.
- (18) 8. člen Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin z dne 4. novembra 1950 (v nadaljnjem besedilu: Evropska konvencija o človekovih pravicah) določa pravico do spoštovanja zasebnega in družinskega življenja, medtem ko 1. člen Protokola št. 12 k navedeni konvenciji določa, da mora biti uživanje vsake pravice, ki je predvidena z zakonom, zagotovljeno brez kakršne koli diskriminacije na kateri koli podlagi, vključno z rojstvom. Evropsko sodišče za človekove pravice 8. člen Konvencije razlaga tako, da morajo vse države, ki so v njegovi pristojnosti, priznavati pravno razmerje med starši in otroki, ugotovljeno v tujini med otrokom, rojenim z nadomestnim materinstvom, in biološkim nameravanim staršem, ter

²³ Uredba (EU) 2016/1191 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. julija 2016 o spodbujanju prostega gibanja državljanov s poenostavitvijo zahtev za predložitev nekaterih javnih listin v Evropski uniji in o spremembi Uredbe (EU) št. 1024/2012 (UL L 200, 26.7.2016, str. 1).

zagotoviti mehanizem za pravno priznavanje razmerja med starši in otroki z nebiološkim nameravanim staršem (na primer s posvojitvijo otroka)²⁴.

- (19) Sodišče je potrdilo, da so bistvene značilnosti prava Unije privedle do strukturirane mreže načel, pravil in medsebojno odvisnih pravnih razmerij, ki povezujejo Unijo in njene države članice ter njene države članice med seboj. Ta pravna struktura temelji na temeljni premisi, da vsaka država članica z vsemi drugimi državami članicami deli nabor skupnih vrednot, na katerih temelji Unija, kot je navedeno v členu 2 PEU, in priznava, da jih te delijo z njo. Ta premisa narekuje in upravičuje obstoj medsebojnega zaupanja med državami članicami, da bodo navedene vrednote priznane.
- (20) V skladu s členom 2 Pogodbe o Evropski uniji (PEU) sta enakost in nediskriminacija med vrednotami, na katerih temelji Unija in ki so skupne vsem državam članicam. Člen 21 Listine prepoveduje diskriminacijo, med drugim na podlagi rojstva. Člen 3 PEU in člen 24 Listine določata varstvo pravic otrok, člen 7 Listine pa pravico vsakogar do spoštovanja njegovega zasebnega in družinskega življenja.
- (21) V skladu z določbami mednarodnih konvencij in prava Unije bi morala ta uredba zagotoviti, da otroci v čezmejnih primerih uživajo svoje pravice in ohranijo svoj pravni status brez diskriminacije. V ta namen in ob upoštevanju sodne prakse Sodišča, vključno z medsebojnim zaupanjem med državami članicami, in Evropskega sodišča za človekove pravice bi morala ta uredba zajemati priznavanje starševstva v državi članici, ki je bilo ugotovljeno v drugi državi članici, ne glede na to, kako je bil otrok spočet ali rojen, in ne glede na vrsto otrokove družine, vključno z domačo posvojitvijo. Ob upoštevanju uporabe pravil iz te uredbe o pravu, ki se uporablja, bi morala zato ta uredba zajemati priznavanje v državi članici starševstva otroka z istospolnima staršema, ki je bilo ugotovljeno v drugi državi članici. Ta uredba bi morala zajemati tudi priznavanje v državi članici starševstva otroka, posvojenega doma v drugi državi članici v skladu s pravili, ki urejajo domačo posvojitev v navedeni državi članici.
- (22) Potrebno in primerno je, da ta uredba za dosego svojih ciljev v pravnem instrumentu Unije, ki je zavezujoč in se neposredno uporablja, združi skupna pravila o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju ali, če je ustrezno, sprejemanju sodnih odločb in javnih listin o starševstvu ter pravila o uvedbi evropskega potrdila o starševstvu.
- (23) Ta uredba zajema „civilne zadeve“, kar vključuje civilne sodne postopke in odločbe o starševstvu, ki iz njih izhajajo, ter javne listine o starševstvu. Izraz „civilne zadeve“ bi bilo treba razlagati samostojno v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča. Obravnavati bi ga bilo treba kot samostojen koncept, ki se v prvi vrsti razlaga glede na cilje in strukturo te uredbe, v drugi vrsti pa glede na splošna načela, ki izhajajo iz celote nacionalnih pravnih sistemov. Izraz „civilne zadeve“ bi bilo torej treba razlagati tako, da lahko zajema tudi ukrepe, ki z vidika pravnega sistema države članice morda spadajo na področje javnega prava.
- (24) Za namene te uredbe je starševstvo, imenovano tudi starševsko razmerje, lahko biološko, genetsko, na podlagi posvojitve ali na podlagi zakona. Prav tako bi za namene te uredbe starševstvo moralo pomeniti razmerje med starši in otroki, določeno z zakonodajo, in bi moralo zajemati pravni status osebe kot otroka določenega starša

²⁴ Na primer *Mennesson/Francija* (zahteva za obravnavo št. 65192/11, Svet Evrope: Evropsko sodišče za človekove pravice, 26. junij 2014) in *svetovalno mnenje P16-2018-001* (zahteva št. P16-2018-001, Svet Evrope: Evropsko sodišče za človekove pravice, 10. april 2019).

ali staršev. Ta uredba bi morala zajemati starševstvo, ki je bilo ugotovljeno v državi članici, za mladoletnike in odrasle osebe, vključno s pokojnim otrokom in otrokom, ki še ni rojen, ne glede na to, ali gre za starša samohranilca, *de facto* par, poročen par ali par v razmerju, ki ima v skladu s pravom, ki se uporablja za tako razmerje, primerljive učinke, na primer registrirano partnersko skupnost. Ta uredba bi se morala uporabljati ne glede na državljanstvo otroka, katerega starševstvo je treba ugotoviti, in ne glede na državljanstvo staršev otroka. Za izraz „starš“ v tej uredbi bi bilo treba razumeti, kot je ustrezno, da se nanaša na zakonitega starša, nameravanega starša, osebo, ki trdi, da je starš, ali osebo, v zvezi s katero otrok uveljavlja starševstvo.

- (25) Ta uredba se ne bi smela uporabljati za ugotavljanje starševstva v državi članici v domačem primeru brez čezmejnih elementov. Ta uredba zato ne bi smela vključevati določb o pristojnosti ali pravu, ki se uporablja, za ugotavljanje starševstva v domačih primerih, kot je starševstvo otroka po domači posvojitvi v državi članici. Vendar bi se morale za zaščito otrokovih pravic brez diskriminacije v čezmejnih primerih, kot je določeno v Listini, ob uporabi načela medsebojnega zaupanja med državami članicami, ki ga je potrdilo Sodišče, določbe te uredbe o priznavanju ali, če je ustrezno, sprejemanju sodnih odločb in javnih listin o starševstvu uporabljati tudi za priznavanje starševstva, ugotovljenega v državi članici v domačih primerih, kot je starševstvo, ki je bilo ugotovljeno v državi članici po domači posvojitvi v navedeni državi članici. Določbe te uredbe v zvezi z ustreznim potrdilom in evropskim potrdilom o starševstvu bi se zato morale uporabljati tudi za starševstvo, ki je bilo ugotovljeno v državi članici v domačih primerih, na primer po domači posvojitvi v državi članici.
- (26) Za namene te uredbe je domača posvojitev v državi članici tista, pri kateri imata otrok in posvojitelj oziroma posvojitelja običajno prebivališče v isti državi članici in pri kateri posvojitev ustvari stalno razmerje med starši in otroki. Da bi se upoštevale različne pravne tradicije držav članic, bi morala ta uredba zajemati domače posvojitve v državi članici, pri katerih posvojitev povzroči prenehanje pravnega razmerja med otrokom in družino izvora (popolna posvojitev), ter domače posvojitve v državi članici, ki ne povzročijo prenehanja pravnega razmerja med otrokom in družino izvora (nepopolna posvojitev).
- (27) Meddržavne posvojitve, pri katerih imata otrok in posvojitelj oziroma posvojitelja običajno prebivališče v različnih državah, ureja Haaška konvencija o varstvu otrok in sodelovanju pri meddržavnih posvojitvah iz leta 1993, katere pogodbenice so vse države članice. Ta uredba se ne bi smela uporabljati za meddržavne posvojitve, ne glede na to, ali vključuje dve državi članici ali državo članico in tretjo državo, in ne glede na to, ali je meddržavna posvojitev zajeta s Haaško konvencijo ali ne.
- (28) Čeprav sta ugotavljanje in priznavanje starševstva v skladu s to uredbo pomembna za druga področja civilnega prava, bi moralo biti področje uporabe te uredbe omejeno na pristojnost, pravo, ki se uporablja, priznavanje odločb in sprejemanje javnih listin v zvezi s starševstvom. Zaradi jasnosti bi morala biti druga področja civilnega prava, za katera bi se lahko štelo, da so povezana s starševstvom, izrecno izključena iz področja uporabe te uredbe.
- (29) Zlasti se pravila o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju odločb in sprejemanju javnih listin, določena v tej uredbi, ne bi smela uporabljati za pravice do

preživnine, ki jih ureja Uredba Sveta (ES) št. 4/2009²⁵, dedne pravice, ki jih ureja Uredba (EU) št. 650/2012 Evropskega parlamenta in Sveta²⁶, ali spore v zvezi s starševsko odgovornostjo, ki jih ureja Uredba Sveta (EU) 2019/1111²⁷. Toda ker je treba vprašanje starševstva otroka rešiti kot predhodno vprašanje pred reševanjem zadev v zvezi s starševsko odgovornostjo, preživnino ali dedovanjem v zvezi z otrokom, bi morala ta uredba olajšati uporabo navedenih instrumentov Unije o družinskem pravu in dedovanju.

- (30) Ta uredba se ne bi smela uporabljati za predhodna vprašanja, kot so obstoj, veljavnost ali priznanje zakonske zveze ali razmerja, za katero se po pravu, ki se zanj uporablja, šteje, da ima primerljive učinke, ki bi jih moralo še naprej urejati nacionalno pravo držav članic, vključno z njihovimi pravili mednarodnega zasebnega prava in, če je ustrezno, s sodno prakso Sodišča o prostem gibanju.
- (31) Zahteve za vpis starševstva v register bi morale biti izključene iz področja uporabe te uredbe. Zato bi morale pravo države članice, v kateri se vodi register, določati, pod katerimi zakonskimi pogoji in na kakšen način je treba opraviti vpis ter kateri organi so pristojni za preverjanje, da so vse zahteve izpolnjene in da je predložena ali obstoječa dokumentacija zadostna oziroma vsebuje potrebne informacije. Da ne bi prišlo do podvajanja dokumentov, bi morali nacionalni registracijski organi sprejemati dokumente, ki jih sestavijo pristojni organi v drugi državi članici in katerih pretok je določen v tej uredbi. Zlasti bi morale biti evropsko potrdilo o starševstvu, izdano v skladu s to uredbo, veljaven dokument za vpis starševstva v register države članice. Ker bi morali biti postopek za izdajo evropskega potrdila o starševstvu ter njegova vsebina in učinki enotni v vseh državah članicah, kot je določeno v tej uredbi, ter bi bilo treba evropsko potrdilo o starševstvu izdati v skladu s pravili o pristojnosti in pravu, ki se uporablja, določenimi v tej uredbi, organi, ki sodelujejo pri registraciji, ne bi smeli zahtevati, da se evropsko potrdilo o starševstvu najprej prenese v nacionalni dokument o starševstvu. To organom, ki sodelujejo pri registraciji, ne bi smelo preprečiti, da potrdijo pogoje, potrebne za ugotovitev verodostojnosti evropskega potrdila o starševstvu, ali da od osebe, ki zaprosi za registracijo, zahtevajo dodatne informacije, ki jih zahteva pravo države članice, v kateri se vodi register, če te informacije niso že vključene v evropsko potrdilo o starševstvu. Pristojni organ lahko osebo, ki zaprosi za registracijo, obvesti, na kakšen način lahko predloži manjkajoče informacije. Učinki vpisa starševstva v register (na primer, ali glede na nacionalno pravo registracija ugotavlja starševstvo ali zgolj dokazuje že ugotovljeno starševstvo) bi morali biti prav tako izključeni iz področja uporabe te uredbe in bi jih moralo določati pravo države članice, v kateri se vodi register.
- (32) Ta uredba ne bi smela zajemati priznavanja sodnih odločb o starševstvu, izdanih v tretji državi, ali priznavanja ali, če je ustrezno, sprejemanja javnih listin o starševstvu,

²⁵ Uredba Sveta (ES) št. 4/2009 z dne 18. decembra 2008 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter sodelovanju v preživninskih zadevah (UL L 7, 10.1.2009, str. 1).

²⁶ Uredba (EU) št. 650/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju odločb in sprejemljivosti in izvrševanju javnih listin v dednih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju (UL L 201, 27.7.2012, str. 107).

²⁷ Uredba Sveta (EU) 2019/1111 z dne 25. junija 2019 o pristojnosti, priznavanju in izvrševanju odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o mednarodnem protipravnem odvzemu otrok (UL L 178, 2.7.2019, str. 1).

sestavljenih ali registriranih v tretji državi. Za priznavanje ali sprejemanje takih dokumentov bi se moralo še naprej uporabljati nacionalno pravo vsake države članice.

- (33) Ugotovitev starševstva bi morala pomeniti pravno določitev pravnega razmerja med otrokom in vsakim od staršev, pri čemer bi bilo treba razumeti, da vključuje ugotovitev starševstva na podlagi vloge za izpodbijanje predhodno ugotovljenega starševstva. Po potrebi bi se morala ta uredba uporabljati tudi za ugasnitev ali prenehanje starševstva.
- (34) Ne glede na razlike med nacionalnimi zakonodajami se starševstvo običajno ugotovi na podlagi zakona ali z aktom pristojnega organa. Primeri ugotovitve starševstva na podlagi zakona vključujejo starševstvo prek rojstva v zvezi z osebo, ki je rodila, in domnevo starševstva v zvezi z zakoncem ali registriranim partnerjem osebe, ki je rodila. Primeri ugotovitve starševstva z aktom pristojnega organa vključujejo ugotovitev starševstva s sodno odločbo (na primer pri posvojitvi ali postopku, v katerem se starševstvo izpodbija, ali postopku, v katerem se starševstvo uveljavlja, na primer z dokazovanjem posesti statusa), z notarsko listino (na primer pri posvojitvi ali če otrok še ni rojen), z upravno odločbo (na primer po priznanju očetovstva) ali z registracijo. Starševstvo je običajno registrirano v matičnem registru, registru oseb ali registru prebivalstva. Dokazilo o starševstvu se lahko zagotovi z dokumentom o ugotovitvi starševstva (kot je sodna odločba, notarska listina ali upravna odločba o ugotovitvi starševstva). Vendar se starševstvo najpogosteje dokazuje z registracijo starševstva v samem registru, izpiskom iz ustreznega registra ali potrdilom, ki vsebuje podatke, registrirane v zadevnem registru (kot je rojstni list ali potrdilo o starševstvu).
- (35) Nemoteno in pravilno delovanje območja pravice Unije ob spoštovanju različnih pravnih sistemov in tradicij držav članic je bistveno za Unijo. V tem pogledu bi bilo treba dodatno okrepiti medsebojno zaupanje v pravosodne sisteme druga druge.
- (36) Da bi olajšali priznavanje sodnih odločb in javnih listin o zadevah v zvezi s starševstvom, bi morala ta uredba določiti enotna pravila o pristojnosti za ugotavljanje starševstva s čezmejnimi elementom. Ta uredba bi morala tudi pojasniti pravico otrok, mlajših od 18 let, da se jim zagotovi možnost, da izrazijo svoje mnenje v postopkih, ki se nanašajo nanje.
- (37) Ta uredba ne bi smela vplivati na vprašanje, kateri organi so v posamezni državi članici pristojni za obravnavanje zadev v zvezi s starševstvom (na primer sodišča, upravni organi, notarji, matičarji ali drugi organi).
- (38) Ta uredba bi morala spoštovati različne sisteme za obravnavanje zadev v zvezi s starševstvom v državah članicah. Kar zadeva „javne listine“, države članice pogosto pooblastijo organe, kot so notarji, upravni organi ali matičarji, za sestavljanje javnih listin o ugotovitvi starševstva z zavezujočim pravnim učinkom v državi članici, v kateri so bile sestavljene ali registrirane (v nadaljnjem besedilu: javne listine z zavezujočim pravnim učinkom), ali za sestavljanje javnih listin, ki nimajo zavezujočega pravnega učinka v državi članici, v kateri so bile sestavljene ali registrirane, vendar imajo v navedeni državi članici dokazno moč (v nadaljnjem besedilu: javne listine brez zavezujočega pravnega učinka). Izraz „pooblastitev“ v tej uredbi je treba razlagati samostojno v skladu z opredelitvijo „javne listine“, ki se horizontalno uporablja v instrumentih Unije, in ob upoštevanju ciljev te uredbe.
- (39) Za zaščito otrokove koristi bi bilo treba pristojnost določiti v skladu s kriterijem bližine. Posledično bi morala, kadar je to mogoče, imeti pristojnost država članica običajnega prebivališča otroka. Toda da bi se otroku olajšal dostop do sodnega varstva

v državi članici, bi bilo treba alternativno pristojnost dodeliti tudi državi članici, katere državljanstvo ima otrok, državi članici običajnega prebivališča tožene stranke (na primer osebe, v zvezi s katero otrok uveljavlja starševstvo), državi članici običajnega prebivališča katerega koli od staršev, državi članici državljanstva katerega koli od staršev ali državi članici rojstva otroka.

- (40) V skladu s sodno prakso Sodišča je treba običajno prebivališče otroka določiti na podlagi vseh okoliščin vsakega posamičnega primera. Poleg fizične prisotnosti otroka na ozemlju države članice je treba izbrati druge dejavnike, s katerimi je mogoče dokazati, da ta prisotnost nikakor ni začasna ali občasna in da odraža določeno stopnjo vključenosti otroka v družbeno in družinsko okolje, ki je kraj, ki je v praksi središče življenja navedenega otroka. Ti dejavniki vključujejo trajanje, rednost, pogoje in razloge bivanja otroka na ozemlju zadevne države članice ter državljanstvo otroka, pri čemer se relevantni dejavniki razlikujejo glede na starost zadevnega otroka. Vključujejo tudi kraj in pogoje obiskovanja šolanja otroka ter družinska in socialna razmerja otroka v državi članici. Upošteva se lahko tudi namera staršev, da se z otrokom nastanijo v določeni državi članici, če se ta namera kaže v konkretnih korakih, kot je nakup ali najem prebivališča v zadevni državi članici. Nasprotno pa državljanstvo osebe, ki je rodila, ali prejšnje prebivališče te osebe v državi članici sodišča, ki mu je bila zadeva predložena, ni relevantno, medtem ko dejstvo, da je bil otrok rojen v navedeni državi članici in ima državljanstvo navedene države članice, ne zadostuje.
- (41) Če se v tej uredbi kot navezna okoliščina za namene pristojnosti ali prava, ki se uporablja, navaja državljanstvo, je vprašanje, kako obravnavati otroka ali starša z več državljanstvi, predhodno vprašanje, ki ne spada v področje uporabe te uredbe in bi ga bilo treba reševati v skladu z nacionalnim pravom, vključno z mednarodnimi konvencijami, kjer je to ustrezno, ob polnem spoštovanju splošnih načel Unije. Za namene te uredbe lahko otrok ali starš z več državljanstvi izbere sodišče ali pravo katere koli države članice, katere državljanstvo ima v trenutku, ko se zadeva predloži sodišču ali ko se ugotovi starševstvo.
- (42) Kadar pristojnosti ni mogoče določiti na temelju splošnih alternativnih kriterijev za določitev pristojnosti, bi morala biti pristojna sodišča države članice, v kateri se nahaja otrok. To pravilo prisotnosti bi moralo zlasti omogočiti sodiščem države članice, da izvajajo pristojnost v zvezi z otroki, ki so državljani tretjih držav, vključno s prosilci za mednarodno zaščito ali upravičenci do nje, kot so begunski otroci in mednarodno razseljeni otroci zaradi nemirov v državi njihovega običajnega prebivališča.
- (43) Kadar v skladu s to uredbo ni pristojno nobeno sodišče države članice, bi bilo treba pristojnost v vsaki državi članici določiti v skladu s pravom te države članice, vključno z mednarodnimi instrumenti, ki veljajo v tej državi članici.
- (44) Da bi odpravili primere odrekanja sodnega varstva, bi morala ta uredba določati *forum necessitatis*, kar bi omogočilo sodišču države članice, da izjemoma odloči o zadevi v zvezi s starševstvom, ki je tesno povezana s tretjo državo. Do takega izjemnega primera bi lahko prišlo, kadar se izkaže, da postopek v zadevni tretji državi ni mogoč, na primer zaradi državljanske vojne, ali kadar od otroka ali druge zainteresirane stranke ni mogoče razumno pričakovati, da bo začela ali izvedla postopek v tej tretji državi. Vendar bi bilo treba pristojnost na podlagi *forum necessitatis* izvajati samo, če je zadeva v zadostni meri povezana z državo članico sodišča, ki mu je bila zadeva predložena.

- (45) Če je izid postopka pred sodiščem države članice, ki nima pristojnosti v skladu s to uredbo, odvisen od odločitve glede predhodnega vprašanja, ki spada v področje uporabe te uredbe, ta uredba zaradi ekonomičnosti in učinkovitosti postopka sodiščem navedene države članice ne bi smela preprečevati odločanja glede zadevnega vprašanja. Če je torej predmet postopka na primer dednopravni spor, kjer je treba za namene zadevnega postopka ugotoviti razmerje med starši in otroki med pokojnikom in otrokom, bi se moralo državi članici, ki je pristojna za dednopravni spor, dovoliti, da odloči o tem vprašanju za tekoči postopek, ne glede na to, ali je pristojna za zadeve v zvezi s starševstvom v skladu s to uredbo. Vsaka taka odločitev bi morala biti sprejeta v skladu s pravom, ki se uporablja, določenim s to uredbo, in bi morala učinkovati le v postopkih, za katere je bila sprejeta.
- (46) Za pravilno delovanje pravosodja bi se bilo treba izogibati izdajanju nezdružljivih sodnih odločb v različnih državah članicah. Zato bi bilo treba v tej uredbi določiti splošna postopkovna pravila, podobna pravilom v drugih instrumentih Unije s področja pravosodnega sodelovanja v civilnih zadevah.
- (47) Eno takih postopkovnih pravil je pravilo o litispendenci, ki bi se moralo uporabiti, če se ista zadeva v zvezi s starševstvom predloži različnim sodiščem v različnih državah članicah. Na podlagi tega pravila bi bilo treba določiti, katero sodišče bi moralo obravnavati zadevo v zvezi s starševstvom.
- (48) S to uredbo bi bilo treba določiti trenutek, za katerega se šteje, da je bila zadeva predložena sodišču za namene te uredbe. Glede na to, da v državah članicah obstajata različna sistema, pri katerih je treba pisanje o začetku postopka bodisi najprej vročiti toženi stranki bodisi najprej vložiti pri sodišču, bi moralo zadostovati, da je bila izvedena prva faza na podlagi nacionalnega prava, pod pogojem da vložnik pozneje ni opustil ukrepov, ki bi jih moral na podlagi nacionalnega prava sprejeti za izvedbo druge faze.
- (49) V postopkih v zvezi z ugotavljanjem starševstva na podlagi te uredbe bi bilo treba kot osnovno načelo otrokom, mlajšim od 18 let, na katere se ti postopki nanašajo in ki so sposobni oblikovati lastno mnenje, v skladu s sodno prakso Sodišča dati dejansko in učinkovito možnost, da ga tudi izrazijo, pri oceni otrokove koristi pa bi bilo treba temu mnenju pripisati ustrezno težo. Vendar pa bi ta uredba morala vprašanje, kdo bo zaslišal otroka in kako bo zaslišan, prepustiti nacionalnemu pravu in postopku držav članic. Poleg tega zaslišanje otroka, ki ostaja njegova pravica, ne bi smelo biti absolutna obveznost, čeprav bi ga bilo treba preučiti glede na otrokovo korist.
- (50) Ta uredba bi morala zagotoviti pravno varnost in predvidljivost z določitvijo skupnih pravil o pravu, ki se uporablja za ugotavljanje starševstva v čezmejnih primerih. Namen takih skupnih pravil je preprečiti nasprotujoče si odločbe glede na to, sodišča ali drugi pristojni organi katere države članice ugotovijo starševstvo, in zlasti olajšati sprejemanje javnih listin, ki v državi članici izvora nimajo zavezujočega pravnega učinka, vendar imajo v navedeni državi članici dokazno moč.
- (51) Praviloma bi moralo biti pravo, ki se uporablja za ugotavljanje starševstva v čezmejnih primerih, pravo države običajnega prebivališča osebe, ki je rodila, ob rojstvu. Ta navezna okoliščina bi morala zagotoviti, da se lahko pravo, ki se uporablja, določi v veliki večini primerov, tudi v primeru novorojenčka, katerega običajno prebivališče je morda težko ugotoviti. Čas rojstva bi bilo treba razlagati ozko, pri čemer bi se bilo treba sklicevati na najpogostejše okoliščine, v katerih se starševstvo ugotovi ob rojstvu na podlagi zakona in se vpiše v ustrezn register v nekaj dneh po rojstvu. To pravo bi se moralo uporabljati tako v primerih, ko ima oseba, ki je rodila, običajno prebivališče

v državi rojstva (kot bi bilo običajno), kot tudi v primerih, ko ima oseba, ki je rodila, običajno prebivališče v državi, ki ni država rojstva (na primer, ko pride do rojstva med potovanjem). Pravo države običajnega prebivališča osebe, ki je rodila, ob rojstvu bi se moralo po analogiji uporabiti, kadar je treba starševstvo otroka ugotoviti pred rojstvom otroka. Za zagotovitev, da se lahko pravo, ki se uporablja, določi v vseh okoliščinah, bi se moralo v redkih primerih, ko ni mogoče ugotoviti običajnega prebivališča osebe, ki je rodila, ob rojstvu, uporabiti pravo države rojstva otroka (na primer v primeru begunke ali mednarodno razseljene matere).

- (52) Izjemoma, kadar pravo, ki se praviloma uporablja, privede do ugotovitve starševstva samo enega starša (na primer le genetskega starša v istospolnem paru), se lahko za ugotavljanje starševstva v zvezi z drugim staršem (na primer negenetskega starša v istospolnem paru) uporabi katero koli pravo, ki se uporablja subsidiarno, in sicer pravo države, katere državljan je eden od staršev, ali pravo države rojstva otroka. Glede na to, da bi se v teh primerih starševstvo v zvezi z enim od staršev in starševstvo v zvezi z drugim staršem določilo v skladu s katerim koli pravom, ki se uporablja v skladu s to uredbo, bi bilo treba starševstvo v zvezi z vsakim od staršev, tudi če ga ugotovijo organi različnih držav članic, priznavati v vseh drugih državah članicah v skladu s pravili te uredbe, če so starševstvo za vsakega od staršev ugotovili organi države članice, katere sodišča so pristojna v skladu s to uredbo.
- (53) Katero koli pravo, ki se uporablja po tej uredbi, bi se moralo uporabljati tudi, če ni pravo države članice.
- (54) Da se zagotovita pravna varnost in neprekinjenost starševstva, kadar je bilo starševstvo ugotovljeno v državi članici v skladu s katerim koli pravom, ki se uporablja po tej uredbi, sprememba prava, ki se uporablja, zaradi spremembe običajnega prebivališča osebe, ki je rodila, ali državljanstva enega od staršev ne bi smela vplivati na že ugotovljeno starševstvo.
- (55) Zainteresirana stranka lahko stori enostransko dejanje, katerega namen je pravni učinek na starševstvo, ki je bilo ugotovljeno ali se bo ugotovilo, na primer priznanje očetovstva ali soglasje zakonca za oploditev z biomedicinsko pomočjo. Tako dejanje bi moralo biti formalno veljavno, če izpolnjuje formalne zahteve prava, ki se uporablja v skladu s to uredbo, ali prava države, v kateri ima oseba, ki izvede dejanje, običajno prebivališče, ali prava države, v kateri je bilo dejanje izvedeno.
- (56) Zaradi javnega interesa bi morala imeti sodišča in drugi pristojni organi, ki ugotavljajo starševstvo v državah članicah, v izjemnih okoliščinah možnost neupoštevanja nekaterih določb tujega prava, kadar bi bila njihova uporaba v določenem primeru očitno nezdržljiva z javnim redom zadevne države članice. Vendar sodišča ali drugi pristojni organi ne bi smeli imeti možnosti, da uporabijo izjemo na podlagi javnega reda zato, da ne bi upoštevali prava druge države, če bi bilo to v nasprotju z Listino in zlasti s členom 21 Listine, ki prepoveduje diskriminacijo.
- (57) Ker imajo nekatere države dva ali več pravnih sistemov ali sklopov pravil v zvezi z zadevami, ki jih ureja ta uredba, bi bilo treba določiti, v kolikšnem obsegu se ta uredba uporablja v različnih ozemeljskih enotah teh držav.
- (58) Ta uredba bi morala zagotoviti priznavanje sodnih odločb in javnih listin o ugotovitvi starševstva z zavezujočim pravnim učinkom, izdanih v drugi državi članici.
- (59) Glede na nacionalno pravo je lahko javna listina o ugotovitvi starševstva z zavezujočim pravnim učinkom v državi članici izvora na primer notarska listina o posvojitvi ali upravna odločba o ugotovitvi starševstva po priznanju očetovstva. Ta

uredba bi morala določati tudi sprejemanje javnih listin, ki v državi članici izvora nimajo zavezujočega pravnega učinka, vendar imajo v navedeni državi članici dokazno moč. Glede na nacionalno pravo je lahko taka javna listina na primer rojstni list ali potrdilo o starševstvu, ki dokazuje starševstvo, ugotovljeno v državi članici izvora (bodisi je bilo starševstvo ugotovljeno na podlagi zakona bodisi z aktom pristojnega organa, kot so sodna odločba, notarska listina, upravna odločba ali registracija).

- (60) Medsebojno zaupanje v pravosodje v Uniji upravičuje načelo, da bi bilo treba sodne odločbe o ugotovitvi starševstva, izdane v državi članici, priznavati v vseh državah članicah, ne da bi bil potreben kakršen koli postopek priznavanja. Pristojni organi zaprosene države članice bi morali, zlasti ko jim je predložena sodna odločba o ugotovitvi starševstva, izdana v drugi državi članici, ki je v državi članici izvora ni več mogoče izpodbijati, sodno odločbo priznati na podlagi zakona, ne da bi bil potreben kakršen koli poseben postopek, in ustrezno posodobiti podatke o starševstvu v zadevnem registru.
- (61) V nacionalnem pravu bi moralo biti določeno, ali se lahko na razloge za zavrnitev sklicuje stranka ali je treba nanje opozoriti po uradni dolžnosti. To ne bi smelo preprečevati zainteresiranim strankam, ki želijo kot glavni predmet spora uveljavljati priznanje sodne odločbe o starševstvu, izdane v drugi državi članici, da pri sodišču vložijo zahtevek za sodno odločbo, v kateri je navedeno, da ni razlogov za zavrnitev priznanja te sodne odločbe. V nacionalnem pravu države članice, v kateri se vloži taka vloga, bi moralo biti določeno, za koga se lahko šteje, da je zainteresirana stranka, ki ima pravico predložiti tako vlogo.
- (62) Priznavanje sodnih odločb v državi članici o zadevah v zvezi s starševstvom, izdanih v drugi državi članici, bi moralo temeljiti na načelu medsebojnega zaupanja. Zato bi bilo treba razloge za nepriznanje omejiti na kar najmanjši obseg, glede na temeljni cilj te uredbe, ki je olajšati priznavanje starševstva ter učinkovito zaščititi otrokove pravice in koristi v čezmejnih primerih.
- (63) Priznanje sodne odločbe bi bilo treba zavrniti le, če obstaja eden ali več razlogov za zavrnitev priznanja iz te uredbe. Seznam razlogov za zavrnitev priznanja iz te uredbe je izčrpen. Ne bi se smelo biti mogoče sklicevati na razloge za zavrnitev, ki niso navedeni v tej uredbi, kot na primer kršenje pravila o litispendenci. Zadnja sodna odločba bi morala vedno nadomestiti prejšnjo sodno odločbo, če sta odločbi nezdružljivi.
- (64) Kar zadeva omogočanje otroku, mlajšemu od 18 let, da izrazi svoje mnenje, bi moralo sodišče izvora odločiti, katera je ustrezna metoda za zaslišanje otroka. Zato se priznanje sodne odločbe ne bi smelo zavrniti izključno iz razloga, da je sodišče izvora uporabilo drugačno metodo za zaslišanje otroka, kot bi jo uporabilo sodišče v državi članici priznanja.
- (65) Javne listine z zavezujočim pravnim učinkom v državi članici izvora bi bilo treba za namene pravil o priznavanju iz te uredbe obravnavati kot enakovredne „sodnim odločbam“.
- (66) Čeprav obveznost, da morajo imeti otroci, mlajši od 18 let, možnost, da izrazijo svoje mnenje, v skladu s to uredbo ne bi smela veljati za javne listine z zavezujočim pravnim učinkom, bi se morala pravica otrok, da izrazijo svoje mnenje, vseeno upoštevati v skladu s členom 24 Listine in glede na člen 12 Konvencije ZN o otrokovih pravicah, kot se izvaja v skladu z nacionalnim pravom in postopkom.

Dejstvo, da otrokom ni bila dana možnost, da izrazijo svoje mnenje, ne bi smelo biti samodejno razlog za zavrnitev priznanja javnih listin z zavezujočim pravnim učinkom.

- (67) Priznanje sodne odločbe o ugotovitvi starševstva, izdane v drugi državi članici, ali javne listine o ugotovitvi starševstva z zavezujočim pravnim učinkom, sestavljene ali registrirane v drugi državi članici, v državi članici v skladu s to uredbo ne bi smelo pomeniti priznanja morebitne zakonske zveze ali registrirane partnerske skupnosti staršev otroka, katerega starševstvo je bilo ugotovljeno ali se ugotavlja.
- (68) Da bi se upoštevali različni sistemi obravnavanja starševstva v državah članicah, bi morala ta uredba v vseh državah članicah zagotavljati sprejemanje javnih listin, ki v državi članici izvora nimajo zavezujočega pravnega učinka, vendar imajo v navedeni državi članici dokazno moč. Take javne listine imajo lahko dokazno moč v zvezi z že ugotovljenim starševstvom ali v zvezi z drugimi dejstvi. Glede na nacionalno pravo so lahko javne listine, ki dokazujejo že ugotovljeno starševstvo, na primer rojstni list, potrdilo o starševstvu ali izpisek iz matičnega registra o rojstvu. Javne listine, ki dokazujejo druga dejstva, so lahko na primer notarska listina ali upravna listina, ki vsebuje priznanje očetovstva, notarska listina ali upravna listina, ki vsebuje soglasje matere ali otroka za ugotavljanje starševstva, notarska listina ali upravna listina, ki vsebuje soglasje zakonca za oploditev z biomedicinsko pomočjo, ali notarska listina ali upravna listina, ki izkazuje posest statusa.
- (69) Javne listine, ki v državi članici izvora nimajo zavezujočega pravnega učinka, vendar imajo v navedeni državi članici dokazno moč, bi morale imeti v drugi državi članici enako ali čim bolj primerljivo dokazno moč, kot jo imajo v državi članici izvora. Pri določanju dokazne moči take javne listine v drugi državi članici ali njenih najbolj primerljivih učinkov bi bilo treba upoštevati vrsto in obseg dokazne moči javne listine v državi članici izvora. Zato bo dokazna moč, ki bi jo taka javna listina morala imeti v drugi državi članici, odvisna od prava države članice izvora.
- (70) „Verodostojnost“ javne listine, ki v državi članici izvora nima zavezujočega pravnega učinka, vendar ima v navedeni državi članici dokazno moč, bi morala biti avtonomen pojem, ki zajema elemente, kot so pristnost listine, zahteve glede obličnosti za listino, pooblastila organa, ki sestavi listino, in postopek, v skladu s katerim se listina sestavi. Zajemati bi moral tudi dejstva, zapisana v javni listini. Stranka, ki želi izpodbijati verodostojnost take javne listine, bi morala to storiti na pristojnem sodišču države članice, iz katere izvira javna listina, na podlagi prava te države članice.
- (71) Izraz „pravno dejanje“ (na primer priznanje očetovstva ali soglasje) ali „pravno razmerje“ (na primer starševstvo otroka), zapisan v javni listini, ki v državi članici izvora nima zavezujočega pravnega učinka, vendar ima v navedeni državi članici dokazno moč, bi bilo treba razlagati kot sklicevanje na vsebino, ki je zapisana v javni listini. Stranka, ki želi izpodbijati pravno dejanje ali pravno razmerje, zapisano v javni listini, bi morala to storiti na sodiščih, pristojnih po tej uredbi, ki bi morala o tem odločati na podlagi prava, ki se uporablja za ugotavljanje starševstva v skladu s to uredbo.
- (72) Če je vprašanje, ki zadeva pravno dejanje ali pravno razmerje, zapisano v javni listini, ki v državi članici izvora nima zavezujočega pravnega učinka, vendar ima v navedeni državi članici dokazno moč, obravnavano kot predhodno vprašanje v postopku na sodišču države članice, bi moralo biti za odločanje o tem vprašanju pristojno to sodišče.

- (73) Kadar se izpodbija javna listina, ki v državi članici izvora nima zavezujočega pravnega učinka, vendar ima v navedeni državi članici dokazno moč, ta ne bi smela imeti nobene dokazne moči v državi članici, ki ni država članica izvora, dokler je postopek izpodbijanja v teku. Če se izpodbija samo določena zadeva v zvezi s pravnim dejanjem ali pravnimi razmerji, zapisanimi v javni listini, zadevna javna listina v državi članici, ki ni država članica izvora, ne bi smela imeti nobene dokazne moči glede izpodbijane zadeve, dokler je postopek izpodbijanja v teku. Javna listina, ki je zaradi izpodbijanja razglašena za neveljavno, ne bi smela imeti nobene dokazne moči več.
- (74) Če se organu na podlagi te uredbe predložita nezdružljivi javni listini, v katerih ni ugotovljeno starševstvo z zavezujočim pravnim učinkom, vendar imata dokazno moč vsaka v svoji državi članici izvora, bi moral ob upoštevanju okoliščin posameznega primera oceniti, katera javna listina, če sploh, bi morala imeti prednost. Če iz teh okoliščin ni razvidno, katera od takih javnih listin, če sploh katera, bi morala imeti prednost, bi morala o tem odločati sodišča, ki so pristojna v skladu s to uredbo, ali – če se to vprašanje postavi kot predhodno vprašanje v postopku – sodišče, ki mu je bila zadeva predložena.
- (75) Upoštevanje javnega interesa bi moralo sodiščem ali drugim pristojnim organom držav članic omogočiti, da v izjemnih okoliščinah zavrnejo priznanje ali, če je ustrezno, sprejetje sodne odločbe ali javne listine o starševstvu, ugotovljenem v drugi državi članici, če bi bilo v danem primeru tako priznanje ali sprejetje očitno nezdružljivo z javnim redom zadevne države članice. Vendar sodišča ali drugi pristojni organi ne bi smeli imeti možnosti, da zavrnejo priznanje ali, če je ustrezno, sprejetje sodne odločbe ali javne listine, izdane v drugi državi članici, če bi bilo to v nasprotju z Listino in zlasti s členom 21 Listine, ki prepoveduje diskriminacijo.
- (76) Za hitro, nemoteno in učinkovito priznanje starševstva, ugotovljenega v državi članici, bi morali imeti otroci ali njihovi starši možnost, da zlahka dokažejo status otroka v drugi državi članici. V ta namen bi morala ta uredba določati uvedbo enotnega potrdila, tj. evropskega potrdila o starševstvu, ki se izda za uporabo v drugi državi članici. Evropsko potrdilo o starševstvu zaradi spoštovanja načela subsidiarnosti ne bi smelo nadomestiti notranjih listin, ki lahko v državah članicah obstajajo za podobne namene.
- (77) Organ, ki izda evropsko potrdilo o starševstvu, bi moral upoštevati formalnosti, ki so potrebne za registracijo starševstva v državi članici, v kateri se vodi register. Ta uredba bi morala zato določati izmenjavo informacij med državami članicami o takih formalnostih.
- (78) Uporaba evropskega potrdila o starševstvu ne bi smela biti obvezna. To pomeni, da osebe, ki lahko zaprosijo za evropsko potrdilo o starševstvu, in sicer otrok ali zakoniti zastopnik, tega ne bi bile dolžne storiti in bi morale imeti možnost, da kadar zaprosijo za priznanje v drugi državi članici, predložijo druge listine, ki so na voljo v skladu s to uredbo (sodno odločbo ali javno listino). Vendar pa noben organ ali oseba, ki se ji predloži evropsko potrdilo o starševstvu, izdano v drugi državi članici, ne bi smela imeti pravice zahtevati, da se namesto evropskega potrdila o starševstvu predloži sodna odločba ali javna listina.
- (79) Evropsko potrdilo o starševstvu bi se moralo izdati v državi članici, v kateri je bilo ugotovljeno starševstvo in katere sodišča so pristojna v skladu s to uredbo. Države članice bi morale v notranji zakonodaji določiti, kateri organi bodo pristojni za izdajo evropskega potrdila o starševstvu; to so lahko bodisi sodišča bodisi drugi organi, ki so pristojni za zadeve v zvezi s starševstvom, kot so upravni organ, notarji ali matičarji.

Komisiji bi morale sporočiti ustrezne informacije o organih, ki so v skladu z njihovim nacionalnim pravom pooblašчени za izdajanje evropskega potrdila o starševstvu, da bi se te informacije lahko objavile.

- (80) Medtem ko se vsebina in učinki nacionalne javne listine, ki dokazuje starševstvo (kot je rojstni list ali potrdilo o starševstvu), razlikujejo glede na državo članico izvora, bi morale imeti evropsko potrdilo o starševstvu enako vsebino in enake učinke v vseh državah članicah. Imeti bi morale dokazno moč in domnevati bi bilo treba, da točno prikazuje elemente, ki so bili ugotovljeni v skladu s pravom, ki se uporablja za ugotavljanje starševstva, določenim s to uredbo. Dokazna moč evropskega potrdila o starševstvu se ne bi smela razširiti na elemente, ki jih ta uredba ne ureja, kot je osebno stanje staršev otroka, katerega starševstvo zadeva. Medtem ko se nacionalna javna listina, ki dokazuje starševstvo, izda v jeziku države članice izvora, je obrazec evropskega potrdila o starševstvu, priložen tej uredbi, na voljo v vseh jezikih Unije.
- (81) Sodišče ali drug pristojni organ bi moral izdati evropsko potrdilo o starševstvu na zahtevo. Organ izdajatelj bi moral izvirnik evropskega potrdila o starševstvu obdržati, vložniku ali zakonitemu zastopniku pa izdati eno ali več overjenih kopij. Zaradi stabilnosti statusa starševstva v veliki večini primerov veljavnost kopij evropskega potrdila o starševstvu ne bi smela biti časovno omejena, brez poseganja v možnost popravka, spremembe, začasnega preklica ali preklica evropskega potrdila o starševstvu, če je to potrebno. Ta uredba bi morala omogočati vložitev pravnih sredstev zoper odločbe organa izdajatelja, vključno z odločbami o zavrnitvi izdaje evropskega potrdila o starševstvu. Če je bilo evropsko potrdilo o starševstvu popravljeno, spremenjeno, začasno preklicano ali preklicano, bi moral organ izdajatelj s tem seznaniti osebe, ki so ji bile izdane overjene kopije, da bi se preprečila njihova nepravilna uporaba.
- (82) Ta uredba bi morala zagotavljati sodoben način dostopa do sodnega varstva, ki bi fizičnim osebam ali njihovim zakonitim zastopnikom in sodiščem ali drugim pristojnim organom držav članic omogočal elektronsko komunikacijo prek evropske točke elektronskega dostopa, vzpostavljene na evropskem portalu e-pravosodje z Uredbo (EU) .../... [uredba o digitalizaciji]. Zagotoviti bi bilo treba skladnost z [uredbo o digitalizaciji]. Zato je primerno, da se ta uredba po potrebi sklicuje na [uredbo o digitalizaciji], tudi kar zadeva opredelitvi pojmov „decentralizirani sistem informacijske tehnologije“ in „evropska točka elektronskega dostopa“. Evropska točka elektronskega dostopa je del decentraliziranega sistema informacijske tehnologije. Decentralizirani sistem informacijske tehnologije bi moral biti sestavljen iz zalednih sistemov držav članic in interoperabilnih točk dostopa, vključno z evropsko točko elektronskega dostopa, prek katerih bi morali biti medsebojno povezani. Točke dostopa decentraliziranega sistema informacijske tehnologije bi morale temeljiti na sistemu e-CODEX, vzpostavljenem z Uredbo (EU) 2022/850. Evropski okvir interoperabilnosti zagotavlja referenčni koncept za interoperabilno izvajanje politike²⁸.
- (83) Evropska točka elektronskega dostopa bi morala fizičnim osebam ali njihovim zakonitim zastopnikom omogočati predložitev vloge za evropsko potrdilo o starševstvu ter prejem in pošiljanje tega potrdila v elektronski obliki. Prav tako bi jim morala omogočati elektronsko komunikacijo s sodišči ali drugimi pristojnimi organi držav članic v postopkih za izdajo odločbe, da ni razlogov za zavrnitev priznanja sodne odločbe ali javne listine o starševstvu, ali v postopkih za zavrnitev priznanja

²⁸

COM(2022) 710 final in COM(2022) 720 final z dne 18. novembra 2022.

sodne odločbe ali javne listine o starševstvu. Sodišča ali drugi pristojni organi držav članic bi morali z državljani komunicirati prek evropske točke elektronskega dostopa le, če je državljan predhodno izrecno privolil v uporabo tega sredstva komunikacije.

- (84) Ta uredba ne bi smela vplivati na uporabo konvencij št. 16, 33 in 34 Mednarodne komisije za osebna stanja v zvezi z večjezičnimi izpiski in rojstnimi listi med državami članicami ali med državo članico in tretjo državo.
- (85) Za zagotovitev enotnih pogojev izvajanja te uredbe v zvezi z vzpostavitvijo decentraliziranega sistema informacijske tehnologije za namene te uredbe bi bilo treba na Komisijo prenesti izvedbena pooblastila. Ta pooblastila bi bilo treba izvajati v skladu z Uredbo (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta²⁹.
- (86) Da bi se potrdila iz poglavij IV in V ter evropsko potrdilo o starševstvu iz poglavja VI te uredbe redno posodabljala, bi bilo treba na Komisijo prenesti pooblastilo, da v skladu s členom 290 PDEU sprejme akte za spremembo prilog I do V k tej uredbi. Zlasti je pomembno, da se Komisija pri svojem pripravljalnem delu ustrezno posvetuje, vključno na ravni strokovnjakov, in da se ta posvetovanja izvedejo v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje³⁰. Za zagotovitev enakopravnega sodelovanja pri pripravi delegiranih aktov Svet zlasti prejme vse dokumente sočasno s strokovnjaki iz držav članic, njegovi strokovnjaki pa se sistematično lahko udeležujejo sestankov strokovnih skupin Komisije, ki zadevajo pripravo delegiranih aktov.
- (87) Zaradi spoštovanja mednarodnih obveznosti, ki so jih sprejele države članice, ta uredba ne bi smela vplivati na uporabo mednarodnih konvencij, katerih pogodbenice so ena ali več držav članic v trenutku sprejetja te uredbe. Komisija bi morala za zagotovitev lažje dostopnosti pravil na podlagi informacij, ki jih predložijo države članice, objaviti seznam zadevnih konvencij na evropskem portalu e-pravosodje. Zaradi skladnosti s splošnimi cilji te uredbe pa bi morala v razmerjih med državami članicami ta uredba prevladati nad konvencijami, sklenjenimi izključno med dvema ali več državami članicami, kolikor se te konvencije nanašajo na zadeve, ki jih ureja ta uredba.
- (88) Za sporazume z eno ali več tretjimi državami, ki jih država članica sklene pred datumom njenega pristopa k Uniji, se uporablja člen 351 PDEU.
- (89) Komisija bi morala prek evropskega portala e-pravosodje omogočiti javen dostop do informacij, ki jih sporočijo države članice, in te informacije posodabljati.
- (90) Ta uredba spoštuje temeljne pravice in upošteva načela, ki jih priznava Listina. Namen te uredbe je zlasti spodbujati uporabo člena 7 o pravici vsakogar do spoštovanja njegovega zasebnega in družinskega življenja, člena 21, ki prepoveduje diskriminacijo, in člena 24 o varstvu otrokovih pravic.
- (91) To uredbo bi bilo treba uporabljati v skladu s pravom Unije o varstvu podatkov in ob spoštovanju varstva zasebnosti, kot je določeno v Listini. Vsaka obdelava osebnih podatkov na podlagi te uredbe bi morala potekati v skladu z Uredbo (EU) 2016/679

²⁹ Uredba (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o določitvi splošnih pravil in načel, na podlagi katerih države članice nadzirajo izvajanje izvedbenih pooblastil Komisije (UL L 55, 28.2.2011, str. 13).

³⁰ Medinstitucionalni sporazum med Evropskim parlamentom, Svetom Evropske unije in Evropsko komisijo o boljši pripravi zakonodaje (UL L 123, 12.5.2016, str. 1).

Evropskega parlamenta in Sveta³¹ (splošna uredba o varstvu podatkov, GDPR), Uredbo (EU) 2018/1725 Evropskega parlamenta in Sveta³² (uredba EU o varstvu podatkov, EUDPR) in Direktivo 2002/58/ES Evropskega parlamenta in Sveta³³.

- (92) Pri uporabi te uredbe bodo sodišča ali drugi pristojni organi držav članic morda morali obdelovati osebne podatke za namene ugotavljanja starševstva v čezmejnih primerih in priznavanja starševstva med državami članicami. To vključuje obdelavo osebnih podatkov za ugotavljanje starševstva v čezmejnih primerih, izdajo potrdil, ki se priložijo sodnim odločbam ali javnim listinam, izdajo evropskega potrdila o starševstvu, predložitev dokumentov za priznavanje starševstva, pridobitev odločbe, da ni razlogov za zavrnitev priznanja starševstva, ali vlogo za zavrnitev priznanja starševstva. Osebni podatki, ki jih sodišča ali drugi pristojni organi držav članic obdelujejo v skladu s to uredbo, so vsebovani v dokumentih, ki jih za navedene namene obravnavajo sodišča ali drugi pristojni organi držav članic. Osebni podatki, ki se obdelujejo, se bodo nanašali zlasti na otroke, njihove starše in njihove zakonite zastopnike. Osebne podatke, ki jih obdelujejo sodišča ali drugi pristojni organi držav članic, bi bilo treba obdelovati v skladu z veljavno zakonodajo o varstvu podatkov, zlasti GDPR. Poleg tega bo Komisija pri uporabi te uredbe morda morala obdelovati osebne podatke v zvezi z elektronsko komunikacijo med fizičnimi osebami ali njihovimi zakonitimi zastopniki in sodišči ali drugimi pristojnimi organi držav članic, da bi predložili vlogo za, prejeli in poslali evropsko potrdilo o starševstvu, ali v postopkih v zvezi s priznavanjem ali zavrnitvijo priznanja starševstva prek evropske točke elektronskega dostopa v okviru decentraliziranega sistema informacijske tehnologije. Osebne podatke, ki jih obdeluje Komisija, bi bilo treba obdelovati v skladu z EUDPR.
- (93) Ta uredba bi morala zagotoviti pravno podlago za obdelavo osebnih podatkov s strani sodišč ali drugih pristojnih organov držav članic v skladu s členom 6(1) in (3) GDPR ter s strani Komisije v skladu s členom 5(1) in (2) EUDPR. Obdelava posebnih vrst osebnih podatkov na podlagi te uredbe izpolnjuje zahteve iz člena 9(2) GDPR, saj bodo podatke obdelovala sodišča, ki izvajajo svojo sodno pristojnost, v skladu s točko (f), ali bo obdelava potrebna iz razlogov bistvenega javnega interesa na podlagi te uredbe, katere cilj je olajšati priznavanje sodnih odločb in javnih listin o starševstvu v drugi državi članici, da se zagotovi varstvo temeljnih in drugih pravic otrok v čezmejnih primerih znotraj Unije, v skladu s točko (g). Podobno obdelava posebnih vrst osebnih podatkov na podlagi te uredbe izpolnjuje zahteve iz člena 10(2) EUDPR, saj bo obdelava podatkov potrebna za uveljavljanje, izvajanje ali obrambo pravnih zahtevkov v skladu s točko (f) ali bo obdelava potrebna iz razlogov bistvenega javnega interesa na podlagi te uredbe v skladu s točko (g).

³¹ Uredba (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov) (UL L 119, 4.5.2016, str. 1).

³² Uredba (EU) 2018/1725 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2018 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov v institucijah, organih, uradih in agencijah Unije in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 45/2001 in Sklepa št. 1247/2002/ES (UL L 295, 21.11.2018, str. 39).

³³ Direktiva 2002/58/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. julija 2002 o obdelavi osebnih podatkov in varstvu zasebnosti na področju elektronskih komunikacij (Direktiva o zasebnosti in elektronskih komunikacijah) (UL L 201, 31.7.2002, str. 37).

- (94) Osební podatkí bi se morali na podlagi te uredbe obdelovati le za posebne namene iz te uredbe, brez poseganja v nadaljnjo obdelavo za namene arhiviranja v javnem interesu v skladu s členom 5(1)(b) in členom 89 GDPR, saj bodo po ugotovitvi starševstva v čezmejnem primeru ali priznanju starševstva sodišča ali drugi pristojni organi držav članic morda morali obdelovati osebne podatke za namene arhiviranja v javnem interesu. Ker se ta uredba nanaša na čezmejne vidike starševstva, kar je vprašanje osebnega stanja, ki je lahko še naprej relevantno za nedoločen čas, ta uredba ne bi smela omejevati obdobja hrambe obdelanih informacij in osebnih podatkov.
- (95) Za namene ugotavljanja starševstva v čezmejnih primerih, izdaje potrdil, ki se priložijo sodnim odločbam ali javnim listinam, izdaje evropskega potrdila o starševstvu, predložitve dokumentov za priznavanje starševstva, pridobitve odločbe, da ni razlogov za zavrnitev priznanja starševstva, ali vloge za zavrnitev priznanja starševstva bi se morala sodišča ali drugi pristojni organi držav članic, ki jih države članice pooblastijo za uporabo te uredbe, šteti za upravljavce v smislu člena 4, točka 7, GDPR. Za namene tehničnega upravljanja, razvoja, vzdrževanja, varnosti in podpore evropske točke elektronskega dostopa ter komunikacije med fizičnimi osebami ali njihovimi zakonitimi zastopniki in sodišči ali drugimi pristojnimi organi držav članic prek evropske točke elektronskega dostopa in decentraliziranega sistema informacijske tehnologije bi bilo treba Komisijo šteti za upravljavca v smislu člena 3, točka 8, EUDPR. Upravljavci bi morali zagotavljati varnost, integriteto, verodostojnost in zaupnost podatkov, ki se obdelujejo za zgoraj navedene namene.
- (96) V skladu s členom 42 Uredbe (EU) 2018/1725 Evropskega parlamenta in Sveta³⁴ je bilo opravljeno posvetovanje z Evropskim nadzornikom za varstvo podatkov, ki je mnenje podal [datum]³⁵.
- (97) [V skladu s členi 1, 2 in 4a(1) Protokola št. 21 o stališču Združenega kraljestva in Irske glede območja svobode, varnosti in pravice, ki je priložen PEU in PDEU, in brez poseganja v člen 4 navedenega protokola Irska ne sodeluje pri sprejetju te uredbe, ki zato zanjo ni zavezujoča in se v njej ne uporablja.] ALI
- (97a) [V skladu s členom 3 in členom 4a(1) Protokola št. 21 o stališču Združenega kraljestva in Irske glede območja svobode, varnosti in pravice, ki je priložen PEU in PDEU, je Irska [s pismom z dne ...] podala uradno obvestilo, da želi sodelovati pri sprejetju in uporabi te uredbe.]
- (98) V skladu s členoma 1 in 2 Protokola št. 22 o stališču Danske, ki je priložen PEU in PDEU, Danska ne sodeluje pri sprejetju te uredbe, ki zato zanjo ni zavezujoča in se v njej ne uporablja.
- (99) Ker ciljev te uredbe države članice ne morejo zadovoljivo doseči zaradi razlik med nacionalnimi pravili o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, ter priznavanju sodnih odločb in javnih listin, temveč se zaradi neposredne uporabe in zavezujoče narave te uredbe lažje dosežejo na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 PEU. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta uredba ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenih ciljev –

³⁴ Uredba (EU) 2018/1725 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2018 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov v institucijah, organih, uradih in agencijah Unije in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 45/2001 in Sklepa št. 1247/2002/ES (UL L 295, 21.11.2018, str. 39).

³⁵ UL C [številka], [X.X.XXXX], str. X.

POGLAVJE I

PREDMET UREJANJA, PODROČJE UPORABE IN OPREDELITEV POJMOV

Člen 1

Predmet urejanja

Ta uredba določa skupna pravila o pristojnosti in pravu, ki se uporablja, za ugotavljanje starševstva v državi članici v čezmejnih primerih ter skupna pravila za priznavanje ali, če je ustrezno, sprejemanje v državi članici sodnih odločb o starševstvu, izdanih v drugi državi članici, in javnih listin o starševstvu, sestavljenih ali registriranih v drugi državi članici, ter uvaja evropsko potrdilo o starševstvu.

Člen 2

Razmerje do drugih določb prava Unije

1. Ta uredba ne vpliva na pravice, ki jih ima otrok na podlagi prava Unije, zlasti na pravice, ki jih ima otrok na podlagi prava Unije o prostem gibanju, vključno z Direktivo 2004/38/ES. Ta uredba zlasti ne vpliva na omejitve v zvezi z uporabo javnega reda kot utemeljitve za zavrnitev priznanja starševstva, ko morajo države članice v skladu s pravom Unije o prostem gibanju priznati dokument, ki vzpostavlja razmerje med starši in otroki in so ga izdali organi druge države članice za namene pravic, ki izhajajo iz prava Unije.
2. Ta uredba ne vpliva na Uredbo (EU) 2016/1191, zlasti v zvezi z javnimi listinami, kot so opredeljene v navedeni uredbi, o rojstvu, starševstvu in posvojitvi.

Člen 3

Področje uporabe

1. Ta uredba se uporablja v civilnih zadevah v zvezi s starševstvom v čezmejnih primerih.
2. Ta uredba se ne uporablja za:
 - (a) obstoj, veljavnost ali priznanje zakonske zveze ali razmerja, za katerega se na podlagi prava, ki se uporablja za tako razmerje, šteje, da ima primerljiv učinek, kot je registrirana partnerska skupnost;
 - (b) zadeve v zvezi s starševsko odgovornostjo;
 - (c) pravno sposobnost fizičnih oseb;
 - (d) pridobitev popolne poslovne sposobnosti;
 - (e) meddržavno posvojitve;
 - (f) preživninske obveznosti;
 - (g) upravljanje premoženja ali dedovanje;

- (h) državljanstvo;
 - (i) pravne zahteve za vpis starševstva v register države članice in posledice vpisa ali nevpisa starševstva v register države članice.
3. Ta uredba se ne uporablja niti za priznavanje sodnih odločb o ugotovitvi starševstva, izdanih v tretji državi, niti za priznavanje ali, če je ustrezno, sprejemanje javnih listin, ki ugotavljajo ali dokazujejo starševstvo ter so bile sestavljene ali registrirane v tretji državi.

Člen 4

Opredelitev pojmov

Za namene te uredbe se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

1. „starševstvo“ pomeni razmerje med starši in otroki, določeno z zakonodajo. Vključuje pravni status osebe kot otroka določenega starša ali staršev;
2. „otrok“ pomeni osebo katere koli starosti, katere starševstvo se ugotavlja, priznava ali dokazuje;
3. „ugotovitev starševstva“ pomeni pravno določitev razmerja med otrokom in vsakim od staršev, vključno z ugotavljanjem starševstva na podlagi vloge za izpodbijanje že ugotovljenega starševstva;
4. „sodišče“ pomeni organ v državi članici, ki izvaja sodno funkcijo v zadevah v zvezi s starševstvom;
5. „sodna odločba“ pomeni odločbo sodišča države članice, vključno z odlokom, odredbo ali sodbo, v zadevah v zvezi s starševstvom;
6. „javna listina“ pomeni listino v zadevah v zvezi s starševstvom, ki je bila uradno sestavljena ali registrirana kot javna listina v kateri koli državi članici in katere verodostojnost:
 - (a) se nanaša na podpis in vsebino javne listine ter
 - (b) jo je ugotovil javni organ ali drug organ, ki ga je za ta namen pooblastila država članica izvora;
7. „država članica izvora“ pomeni državo članico, v kateri je bila izdana sodna odločba o starševstvu, je bila uradno sestavljena ali registrirana javna listina ali je bilo izdano evropsko potrdilo o starševstvu;
8. „decentralizirani sistem informacijske tehnologije“ pomeni sistem informacijske tehnologije, kot je opredeljen v točki 4 člena 2 [uredbe o digitalizaciji];
9. „evropska točka elektronskega dostopa“ pomeni interoperabilno točko dostopa, kot je opredeljena v točki 5 člena 2 [uredbe o digitalizaciji].

Člen 5

Pristojnost za zadeve v zvezi s starševstvom v državah članicah

Ta uredba ne vpliva na pristojnost organov držav članic za obravnavanje zadev v zvezi s starševstvom.

POGLAVJE II

PRISTOJNOST

Člen 6

Splošna pristojnost

V zadevah v zvezi s starševstvom so pristojna sodišča države članice:

- (a) običajnega prebivališča otroka v trenutku, ko je bila zadeva predložena sodišču; ali
- (b) državljanstva otroka v trenutku, ko je bila zadeva predložena sodišču; ali
- (c) običajnega prebivališča tožene stranke v trenutku, ko je bila zadeva predložena sodišču; ali
- (d) običajnega prebivališča katerega koli od staršev v trenutku, ko je bila zadeva predložena sodišču; ali
- (e) državljanstva katerega koli od staršev v trenutku, ko je bila zadeva predložena sodišču; ali
- (f) rojstva otroka.

Člen 7

Pristojnost na podlagi navzočnosti otroka

Kadar pristojnosti ni mogoče določiti na podlagi člena 6, so pristojna sodišča države članice, v kateri se otrok nahaja.

Člen 8

Subsidiarna pristojnost

Kadar v skladu s členom 6 ali 7 ni pristojno nobeno sodišče države članice, se pristojnost v vsaki državi članici določi v skladu z zakonodajo te države članice.

Člen 9

Forum necessitatis

Če ni pristojno nobeno sodišče države članice v skladu z drugimi določbami te uredbe, lahko sodišča države članice izjemoma odločajo o zadevah v zvezi s starševstvom, če v tretji državi, s katero je zadeva tesno povezana, postopka ni mogoče začeti ali izvesti v razumnih okvirih ali če postopek tam ni mogoč.

Zadeva mora biti v zadostni meri povezana z državo članico, v kateri je bila predložena sodišču.

Člen 10

Predhodna vprašanja

1. Če je izid postopka v zadevi, ki ne spada v področje uporabe te uredbe, pred sodiščem države članice odvisen od odločitve glede predhodnega vprašanja, povezanega s starševstvom, lahko sodišče v zadevni državi članici odloči o tem

vprašanju za namene navedenega postopka, četudi ta država članica ni pristojna na podlagi te uredbe.

2. Odločitev glede predhodnega vprašanja v skladu z odstavkom 1 ima učinke le v postopku, v katerem je bila ta odločitev sprejeta.

Člen 11

Predložitev zadeve sodišču

Da je bila zadeva predložena sodišču, se šteje:

- (a) v trenutku, ko je pisanje o začetku postopka ali enakovredno pisanje vloženo pri sodišču, pod pogojem da vložnik kasneje ni opustil dejanj, ki bi jih moral opraviti v zvezi z vročitvijo pisanja toženi stranki;
- (b) če je treba pisanje vročiti še pred vložitvijo pri sodišču, v trenutku, ko ga prejme organ, ki je odgovoren za vročitev, pod pogojem da vložnik kasneje ni opustil dejanj, ki bi jih moral opraviti v zvezi z vložitvijo pisanja pri sodišču; ali
- (c) če se postopek začne po uradni dolžnosti, v trenutku, ko sodišče sprejme sklep o začetku postopka, ali – če tak sklep ni potreben – v trenutku, ko je zadeva vpisana pri sodišču.

Člen 12

Preizkus pristojnosti

Če je sodišču države članice predložena zadeva, za katero po tej uredbi nima pristojnosti za odločanje o glavni stvari in za katero ima po tej uredbi pristojnost za odločanje o glavni stvari sodišče druge države članice, se to sodišče po uradni dolžnosti izreče za nepristojno.

Člen 13

Preizkus dopustnosti

1. Če tožena stranka, ki nima običajnega prebivališča v državi članici, v kateri se je začel postopek, ni navzoča, pristojno sodišče prekine postopek, dokler se ne ugotovi, da je bilo toženi stranki omogočeno prejeti pisanje o začetku postopka ali enakovredno pisanje pravočasno, da je lahko pripravila obrambo, ali da so bili storjeni vsi potrebni koraki v tej smeri.
2. Če je bilo treba pisanje o začetku postopka ali drugo enakovredno pisanje poslati iz ene države članice v drugo državo članico v skladu z Uredbo (EU) 2020/1784, se namesto odstavka 1 tega člena uporablja člen 22 navedene uredbe.
3. Če se Uredba (EU) 2020/1784 ne uporablja, se uporablja člen 15 Haaške konvencije o vročitvi sodnih in zunajsodnih listin v civilnih ali gospodarskih zadevah v tujini z dne 15. novembra 1965, če je bilo treba pisanje o začetku postopka ali enakovredno pisanje poslati v tujino v skladu z navedeno konvencijo.

Člen 14

Litispendenca

1. Če pred sodišči različnih držav članic tečejo postopki z istim zahtevkom med istima strankama, vsa sodišča, razen tistega, ki mu je bila zadeva predložena najprej, po

uradni dolžnosti prekinejo postopke za toliko časa, da se ugotovi pristojnost sodišča, ki mu je bila zadeva predložena najprej.

2. V primerih iz odstavka 1 na zahtevo sodišča, ki mu je bila zadeva predložena, vsako drugo sodišče, ki mu je bila zadeva predložena, nemudoma obvesti sodišče, ki je podalo zahtevo, o datumu, ko mu je bila zadeva predložena.
3. Kadar se ugotovi pristojnost sodišča, ki mu je bila zadeva predložena najprej, se vsa sodišča, razen tistega, ki mu je bila zadeva predložena najprej, izrečejo za nepristojna v korist tega sodišča.

Člen 15

Pravica otrok, da izrazijo svoje mnenje

1. Sodišča držav članic pri izvajanju pristojnosti na podlagi te uredbe v skladu z nacionalnim pravom in postopkom otrokom, ki so mlajši od 18 let, starševstvo katerih se ugotavlja in ki so sposobni oblikovati lastno mnenje, zagotovijo dejansko in učinkovito možnost, da to mnenje izrazijo, bodisi neposredno bodisi prek zastopnika ali ustreznega organa.
2. Kadar sodišče v skladu z nacionalnim pravom in postopkom otrokom, mlajšim od 18 let, omogoči, da izrazijo svoje mnenje v skladu s tem členom, ustrezno upošteva to mnenje glede na starost in zrelost otrok.

POGLAVJE III

PRAVO, KI SE UPORABLJA

Člen 16

Splošna uporaba

Katero koli pravo, ki se uporablja po tej uredbi, se uporablja ne glede na to, ali je pravo države članice ali ne.

Člen 17

Pravo, ki se uporablja

1. Pravo, ki se uporablja za ugotavljanje starševstva, je pravo države običajnega prebivališča osebe, ki je rodila, ob rojstvu ali, če običajnega prebivališča osebe, ki je rodila, ob rojstvu ni mogoče določiti, pravo države rojstva otroka.
2. Ne glede na odstavek 1 se lahko, kadar se na podlagi prava, ki se uporablja v skladu z odstavkom 1, ugotovi starševstvo samo enega starša, za ugotavljanje starševstva drugega starša uporabi pravo države, katere državljan je navedeni starš ali drugi starš, ali pravo države rojstva otroka.

Člen 18

Področje uporabe prava, ki se uporablja

Pravo, ki ga ta uredba določa kot pravo, ki se uporablja za ugotavljanje starševstva, ureja zlasti:

- (a) postopke za ugotavljanje ali izpodbijanje starševstva;

- (b) zavezujoči pravni učinek in/ali dokazno moč javnih listin;
- (c) procesno upravičenje oseb v postopkih, ki vključujejo ugotavljanje ali izpodbijanje starševstva;
- (d) morebitne roke za ugotavljanje ali izpodbijanje starševstva.

Člen 19

Sprememba prava, ki se uporablja

Če je bilo starševstvo v državi članici ugotovljeno v skladu s to uredbo, naknadna sprememba prava, ki se uporablja, ne vpliva na že ugotovljeno starševstvo.

Člen 20

Formalna veljavnost

1. Enostransko dejanje, ki naj bi imelo pravne učinke za ugotavljanje starševstva, je formalno veljavno, če izpolnjuje zahteve katerega koli naslednjega prava:
 - (a) prava, ki se uporablja za ugotavljanje starševstva v skladu s členom 17;
 - (b) prava države, v kateri ima oseba, ki izvede dejanje, običajno prebivališče; ali
 - (c) prava države, v kateri je bilo dejanje izvedeno.
2. Dejanje, ki naj bi imelo pravne učinke za ugotavljanje starševstva, se lahko dokazuje z vsemi načini dokazovanja, ki jih priznava pravo države sodišča, pred katerim poteka postopek, ali katero koli pravo iz odstavka 1, na podlagi katerega je to dejanje formalno veljavno, če je tak način dokazovanja mogoče izvesti pred pristojnim sodiščem.

Člen 21

Izključitev zavračanja

Uporaba prava katere koli države, določenega s to uredbo, pomeni uporabo v tej državi veljavnih pravnih pravil, brez pravil mednarodnega zasebnega prava te države.

Člen 22

Javni red

1. Uporaba določbe prava katere koli države, določenega s to uredbo, se lahko zavrne le, če je taka uporaba očitno nezdržljiva z javnim redom države sodišča, pred katerim poteka postopek.
2. Sodišča in drugi pristojni organi držav članic odstavka 1 uporabljajo ob spoštovanju temeljnih pravic in načel, določenih v Listini, zlasti njenem členu 21 o pravici do nediskriminacije.

Člen 23

Države z več kot enim pravnim sistemom

1. Če je pravo, določeno s to uredbo, pravo države, ki obsega več ozemeljskih enot, od katerih ima vsaka svoja pravna pravila o zadevah v zvezi s starševstvom, se ustrezna

ozemeljska enota, katere pravna pravila se uporabljajo, določi na podlagi notranjih kolizijskih pravil navedene države.

2. Če takih notranjih kolizijskih pravil ni:

- (a) se vsak sklic na pravo države iz odstavka 1 za namene določitve prava, ki se uporablja, v skladu z določbo o običajnem prebivališču osebe, ki je rodila, ob rojstvu razlaga kot sklic na pravo ozemeljske enote, v kateri ima oseba, ki je rodila, običajno prebivališče;
- (b) se vsak sklic na pravo države iz odstavka 1 za namene določitve prava, ki se uporablja, v skladu z določbami o državi rojstva otroka razlaga kot sklic na pravo ozemeljske enote, v kateri je bil rojen otrok;
- (c) državi članici, ki obsega več ozemeljskih enot, od katerih ima vsaka svoja pravna pravila za zadeve v zvezi s starševstvom, te uredbe ni treba uporabljati za kolizijo zakonov, ki nastane samo med temi ozemeljskimi enotami.

POGLAVJE IV

PRIZNAVANJE

ODDELEK 1

Splošne določbe o priznavanju

Člen 24

Priznavanje sodne odločbe

- 1. Sodna odločba o starševstvu, izdana v državi članici, se priznava v vseh drugih državah članicah, ne da bi bil potreben poseben postopek.
- 2. Zlasti ni treba začeti nobenega posebnega postopka za posodobitev evidence osebnih stanj države članice na podlagi sodne odločbe o starševstvu, izdane v drugi državi članici, zoper katero na podlagi prava navedene države članice ni možno vložiti nadaljnjega pravnega sredstva.
- 3. Kadar je priznavanje sodne odločbe pred sodiščem države članice postavljeno kot predhodno vprašanje, lahko o tem vprašanju odloči to sodišče.

Člen 25

Odločba, da ni razlogov za zavrnitev priznanja

- 1. Vsaka zainteresirana stranka lahko v skladu s postopki iz členov 32 do 34 zahteva odločbo, da ni razlogov za zavrnitev priznanja iz člena 31.
- 2. Krajevna pristojnost sodišča, ki je bilo Komisiji sporočeno v skladu s členom 71, se določi v skladu s pravom države članice, v kateri se začne postopek v skladu z odstavkom 1.

Člen 26

Dokumenti, ki se predložijo za priznavanje

1. Stranka, ki želi v državi članici uveljavljati sodno odločbo, izdano v drugi državi članici, predloži:
 - (a) kopijo sodne odločbe, ki izpolnjuje pogoje, potrebne za potrditev njene verodostojnosti; ter
 - (b) ustrezno potrdilo, izdano v skladu s členom 29.
2. Sodišče ali drug pristojni organ, pred katerim se uveljavlja sodna odločba, izdana v drugi državi članici, lahko po potrebi od stranke, ki jo uveljavlja, zahteva, da predloži prevod ali prečkovanje tiste vsebine potrdila iz točke (b) odstavka 1 tega člena v poljih prostega besedila, ki se lahko prevede.
3. Sodišče ali drug pristojni organ, pred katerim se uveljavlja sodna odločba, izdana v drugi državi članici, lahko od stranke zahteva, da predloži prevod ali prečkovanje sodne odločbe poleg prevoda ali prečkovanja tiste vsebine potrdila v poljih prostega besedila, ki se lahko prevede, če brez takega prevoda ali prečkovanja ne more nadaljevati dela.

Člen 27

Nepredložitev dokumentov

1. Če dokumenti iz člena 26(1) niso predloženi, lahko sodišče ali drug pristojni organ, pred katerim se uveljavlja sodna odločba, izdana v drugi državi članici, določi rok za njihovo predložitev, sprejme enakovredne dokumente ali, če meni, da razpolaga z zadostnimi informacijami, stranko oprosti predložitve.
2. Če sodišče ali drug pristojni organ, pred katerim se uveljavlja sodna odločba, izdana v drugi državi članici, to zahteva, se predloži prevod ali prečkovanje takih enakovrednih dokumentov.

Člen 28

Prekinitev postopka

Sodišče, pred katerim se uveljavlja sodna odločba, izdana v drugi državi članici, lahko v celoti ali delno prekine postopek, če:

- (a) je bilo zoper to sodno odločbo vloženo redno pravno sredstvo v državi članici izvora ali
- (b) je bila predložena vloga za odločbo, da ni razlogov za zavrnitev priznanja iz člena 25, ali za odločbo o zavrnitvi priznanja na podlagi enega od teh razlogov.

Člen 29

Izdaja potrdila

1. Sodišče države članice izvora, ki je bilo Komisiji sporočeno v skladu s členom 71, na podlagi vloge stranke izda potrdilo o sodni odločbi o starševstvu z uporabo obrazca iz Priloge I.
2. Potrdilo se izpolni in izda v jeziku sodne odločbe. Potrdilo se lahko izda tudi v drugem uradnem jeziku institucij Evropske unije, ki ga zahteva stranka. To sodišča, ki izda potrdilo, v ničemer ne obvezuje, da zagotovi prevod ali prečkovanje tiste vsebine v poljih prostega besedila, ki se lahko prevede.

3. Potrdilo vsebuje izjavo, s katero se državljane Unije in njihove družinske člane obvesti, da potrdilo ne vpliva na pravice, ki jih ima otrok na podlagi prava Unije, in da se lahko za uveljavljanje teh pravic dokazilo o razmerju med starši in otroki predloži na kakršen koli način.
4. Izdaje potrdila ni mogoče izpodbijati.

Člen 30

Popravek potrdila

1. Sodišče države članice izvora, ki je bilo Komisiji sporočeno v skladu s členom 71, na podlagi vloge popravi potrdilo, kadar se zaradi vsebinske napake ali izpustitve sodna odločba, ki jo je treba priznati, in potrdilo ne ujemata, lahko pa to stori tudi po uradni dolžnosti.
2. Za postopek za popravek potrdila se uporablja pravo države članice izvora.

Člen 31

Razlogi za zavrnitev priznanja

1. Priznanje sodne odločbe se zavrne:
 - (a) če bi bilo njeno priznanje v očitnem nasprotju z javnim redom v državi članici, v kateri se uveljavlja priznanje, ob upoštevanju otrokove koristi;
 - (b) kadar je bila izdana v nenavzočnosti, če nenavzočim osebam začetni procesni akt ali enakovredno pisanje ni bilo vročeno pravočasno in na tak način, da bi lahko pripravile obrambo, razen če se ugotovi, da se te osebe s sodno odločbo nedvoumno strinjajo;
 - (c) na zahtevo katere koli osebe, ki trdi, da sodna odločba posega v njeno očetovstvo ali materinstvo v zvezi z otrokom, če je bila izdana, ne da bi bila tej osebi dana možnost zaslišanja;
 - (d) če in kolikor je nezdružljiva s poznejšo sodno odločbo v zvezi s starševstvom, izdano v državi članici, v kateri se uveljavlja priznanje;
 - (e) če in kolikor je nezdružljiva s poznejšo sodno odločbo v zvezi s starševstvom, izdano v drugi državi članici, pod pogojem da poznejša sodna odločba izpolnjuje pogoje, potrebne za njeno priznanje v državi članici, v kateri se uveljavlja priznanje.
2. Sodišča in drugi pristojni organi držav članic točko (a) odstavka 1 uporabljajo ob spoštovanju temeljnih pravic in načel, določenih v Listini, zlasti njenem členu 21 o pravici do nediskriminacije.
3. Priznanje sodne odločbe v zadevah v zvezi s starševstvom se lahko zavrne, če je bila izdana, ne da bi imeli otroci možnost izraziti svoje mnenje, razen če je to v nasprotju z otrokovo koristjo. Če so bili otroci mlajši od 18 let, se ta določba uporablja, kadar so bili otroci sposobni oblikovati svoje mnenje v skladu s členom 15.

ODDELEK 2

Postopek za zavrnitev priznanja

Člen 32

Vloga za zavrnitev priznanja

1. Postopek predložitve vloge za zavrnitev priznanja, če ni zajet s to uredbo, ureja pravo države članice, v kateri se začne postopek za nepriznanje.
2. Priznanje sodne odločbe v zadevah v zvezi s starševstvom se zavrne, če se ugotovi obstoj enega od razlogov za zavrnitev priznanja iz člena 31.
3. Krajevna pristojnost sodišča, ki je bilo Komisiji sporočeno v skladu s členom 71, se določi na podlagi prava države članice, v kateri se začne postopek za nepriznanje.
4. Vložnik predloži sodišču kopijo sodne odločbe in, kadar je to potrebno in mogoče, ustrezno potrdilo, izdano v skladu s členom 29.
5. Sodišče lahko po potrebi od vložnika zahteva, da predloži prevod ali prečrkovanje tiste vsebine ustreznega potrdila, izdanega v skladu s členom 29, v poljih prostega besedila, ki se lahko prevede.
6. Če sodišče ne more nadaljevati dela brez prevoda ali prečrkovanja sodne odločbe, lahko od vložnika zahteva, da predloži njen prevod ali prečrkovanje.
7. Sodišče lahko opusti predložitev dokumentov iz odstavka 4, če:
 - (a) jih že ima ali
 - (b) če se mu ne zdi razumno, da od vložnika to zahteva.
8. Stranki, ki zahteva zavrnitev priznanja sodne odločbe, izdane v drugi državi članici, ni treba imeti poštnega naslova v državi članici, v kateri se začne postopek za nepriznanje. Navedena stranka mora imeti pooblaščenega zastopnika v državi članici, v kateri se začne postopek za nepriznanje, samo če je tak zastopnik obvezen v skladu s pravom države članice, v kateri se začne postopek za nepriznanje, ne glede na državljanstvo strank.

Člen 33

Izpodbijanje ali vložitev pravnega sredstva

1. Katera koli stranka lahko izpodbija sodno odločbo o vlogi za zavrnitev priznanja ali zoper njo vloži pravno sredstvo.
2. Izpodbijanje ali pravno sredstvo se vloži pri sodišču, ki ga Komisiji v skladu s členom 71 države članice sporočijo kot sodišče, pri katerem je treba vložiti tako izpodbijanje ali pravno sredstvo.

Člen 34

Nadaljnje izpodbijanje ali vložitev nadaljnjega pravnega sredstva

Na sodno odločbo, izdano na podlagi izpodbijanja ali vložitve pravnega sredstva, se lahko z izpodbijanjem ali vložitvijo pravnega sredstva pritoži le, kadar je zadevna država članica Komisiji v skladu s členom 71 sporočila sodišča, pri katerih je treba vložiti nadaljnje izpodbijanje ali pravno sredstvo.

ODDELEK 3

Javne listine z zavezujočim pravnim učinkom

Člen 35

Področje uporabe

Ta oddelek se uporablja za javne listine o ugotovitvi starševstva, ki:

- (a) so bile uradno sestavljene ali registrirane v državi članici, ki prevzame pristojnost v skladu s poglavjem II; in
- (b) imajo zavezujoč pravni učinek v državi članici, v kateri so bile uradno sestavljene ali registrirane.

Člen 36

Priznavanje javnih listin

Javne listine o ugotovitvi starševstva, ki imajo v državi članici izvora zavezujoč pravni učinek, se v drugih državah članicah priznavajo, ne da bi bil potreben kakršen koli poseben postopek. Ustrezno se uporabljata oddelka 1 in 2 tega poglavja, razen če je v tem oddelku določeno drugače.

Člen 37

Potrdilo

1. Pristojni organ države članice izvora, ki je Komisiji sporočen v skladu s členom 71, na podlagi vloge stranke izda potrdilo za javno listino o ugotovitvi starševstva z zavezujočim pravnim učinkom z uporabo obrazca iz Priloge II.
2. Potrdilo se lahko izda le, če so izpolnjeni naslednji pogoji:
 - (a) država članica, ki je pooblastila javni organ ali drug organ, da uradno sestavi ali registrira javno listino o ugotovitvi starševstva, je bila pristojna na podlagi poglavja II; in
 - (b) javna listina ima zavezujoč pravni učinek v navedeni državi članici.
3. Potrdilo se izpolni v jeziku javne listine. Potrdilo se lahko izda tudi v drugem uradnem jeziku institucij Evropske unije, ki ga zahteva stranka. To pristojnega organa, ki izda potrdilo, v ničemer ne obvezuje, da zagotovi prevod ali prečrkovanje tiste vsebine v poljih prostega besedila, ki se lahko prevede.
4. Potrdilo vsebuje izjavo, ki državljanke Unije in njihove družinske člane obvešča, da potrdilo ne vpliva na pravice, ki jih ima otrok na podlagi prava Unije, in da se lahko za uresničevanje teh pravic dokazilo o razmerju med starši in otroki predloži na kakršen koli način.
5. Če se potrdilo ne predloži, se javna listina v drugi državi članici ne priznava.

Člen 38

Popravek in preklic potrdila

1. Pristojni organ države članice izvora, ki je Komisiji sporočen v skladu s členom 71, na podlagi vloge popravi potrdilo, kadar se zaradi vsebinske napake ali izpustitve javna listina in potrdilo ne ujemata, lahko pa to stori tudi po uradni dolžnosti.
2. Pristojni organ iz odstavka 1 tega člena na podlagi vloge ali po uradni dolžnosti prekliče potrdilo, kadar je bilo neupravičeno izdano glede na zahteve iz člena 37.
3. Postopek, vključno z morebitno vložitvijo pravnega sredstva, v zvezi s popravkom ali preklicem potrdila ureja pravo države članice izvora.

Člen 39

Razlogi za zavrnitev priznanja

1. Priznanje javne listine o ugotovitvi starševstva z zavezujočim pravnim učinkom se zavrne:
 - (a) če bi bilo tako priznanje v očitnem nasprotju z javnim redom v državi članici, v kateri se uveljavlja priznanje, ob upoštevanju otrokove koristi;
 - (b) na zahtevo katere koli osebe, ki trdi, da javna listina posega v njeno očetovstvo ali materinstvo v zvezi z otrokom, če je bila javna listina uradno sestavljena ali registrirana brez udeležbe te osebe;
 - (c) če in kolikor je nezdružljiva s poznejšo sodno odločbo v zvezi s starševstvom ali poznejšo javno listino o ugotovitvi starševstva z zavezujočim pravnim učinkom, izdano oziroma sestavljeno ali registrirano v državi članici, v kateri se uveljavlja priznanje;
 - (d) če in kolikor je nezdružljiva s poznejšo sodno odločbo v zvezi s starševstvom ali poznejšo javno listino o ugotovitvi starševstva z zavezujočim pravnim učinkom, izdano oziroma sestavljeno ali registrirano v drugi državi članici, pod pogojem da poznejša sodna odločba ali javna listina izpolnjuje pogoje, potrebne za njeno priznavanje v državi članici, v kateri se uveljavlja priznanje.
2. Sodišča in drugi pristojni organi držav članic točko (a) odstavka 1 uporabljajo ob spoštovanju temeljnih pravic in načel, določenih v Listini, zlasti njenem členu 21 o pravici do nediskriminacije.
3. Priznanje javne listine o ugotovitvi starševstva z zavezujočim pravnim učinkom se lahko zavrne, če je bila uradno sestavljena ali registrirana, ne da bi bila otrokom dana možnost, da izrazijo svoje mnenje. Če so bili otroci mlajši od 18 let, se ta določba uporablja, kadar so bili otroci sposobni oblikovati svoje mnenje.

ODDELEK 4

Druge določbe

Člen 40

Prepoved preverjanja pristojnosti sodišča izvora

Pristojnosti sodišča države članice izvora, ki ugotovi starševstvo, se ne sme preverjati. Preizkus javnega reda iz točke (a) člena 31(1) se ne sme uporabiti glede pravil o pristojnosti, določenih v členih 6 do 9.

Člen 41

Izključitev preverjanja vsebine

Vsebine sodne odločbe, izdane v drugi državi članici, ali javne listine o ugotovitvi starševstva z zavezujočim pravnim učinkom v državi članici izvora se v nobenem primeru ne sme preverjati.

Člen 42

Stroški

To poglavje se uporablja tudi za določitev stroškov postopka v skladu s to uredbo.

Člen 43

Brezplačna pravna pomoč

1. Če je bila vložniku v državi članici izvora odobrena popolna ali delna brezplačna pravna pomoč ali oprostitve stroškov postopka, je ta v postopku iz člena 25(1) in člena 32 upravičen do kar najširše brezplačne pravne pomoči ali oprostitve stroškov postopka, ki ju dopušča pravo države članice, v kateri je bila zadeva predložena sodišču.
2. Vložnik, ki mu je bil v državi članici izvora odobren brezplačen postopek pred upravnim organom, ki je bil Komisiji sporočen v skladu s členom 71, je v postopkih iz člena 25(1) in člena 32 upravičen do brezplačne pravne pomoči v skladu z odstavkom 1 tega člena. V ta namen ta stranka predloži izjavo pristojnega organa države članice izvora, iz katere izhaja, da izpolnjuje finančne pogoje, na podlagi katerih mu je lahko odobrena popolna ali delna brezplačna pravna pomoč ali oprostitve stroškov postopka.

POGLAVJE V

JAVNE LISTINE BREZ ZAVEZUJOČEGA PRAVNEGA UČINKA

Člen 44

Področje uporabe

To poglavje se uporablja za javne listine, ki v državi članici izvora nimajo zavezujočega pravnega učinka, vendar imajo v navedeni državi članici dokazno moč.

Člen 45

Sprejemanje javnih listin

1. Javna listina brez zavezujočega pravnega učinka v državi članici izvora ima v drugi državi članici enako ali čim bolj primerljivo dokazno moč kot v državi članici izvora, če to ni v očitnem nasprotju z javnim redom države članice, v kateri se predloži.
2. Sodišča in drugi pristojni organi držav članic javni red iz odstavka 1 uporabljajo ob spoštovanju temeljnih pravic in načel, določenih v Listini, zlasti njenem členu 21 o pravici do nediskriminacije.
3. Oseba, ki želi uporabiti tako javno listino v drugi državi članici, lahko zaprosi organ, ki je uradno sestavil ali registriral javno listino v državi članici izvora, da izpolni obrazec iz Priloge III, v katerem opiše dokazno moč javne listine v državi članici izvora.
4. Potrdilo vsebuje izjavo, ki državljanke Unije in njihove družinske člane obvešča, da potrdilo ne vpliva na pravice, ki jih ima otrok na podlagi prava Unije, in da se lahko za uresničevanje teh pravic dokazilo o razmerju med starši in otroki predloži na kakršen koli način.
5. Verodostojnost take javne listine se izpodbija na sodiščih v državi članici izvora, odločitev pa se sprejme na podlagi prava te države članice. Izpodbijana javna listina nima nobene dokazne moči v drugi državi članici, dokler je postopek izpodbijanja pred pristojnim sodiščem v teku.
6. Pravna dejanja ali pravna razmerja, zapisana v taki javni listini, se izpodbijajo na sodiščih, ki so pristojna v skladu s to uredbo, odločitev pa se sprejme na podlagi prava, ki se uporablja v skladu s poglavjem III. Izpodbijana javna listina v državi članici, ki ni država članica izvora, nima nobene dokazne moči glede izpodbijane zadeve, dokler je postopek izpodbijanja pred pristojnim sodiščem v teku.
7. Če je izid postopka na sodišču države članice odvisen od odločitve glede predhodnega vprašanja, ki zadeva pravna dejanja ali pravna razmerja, zapisana v taki javni listini, je za odločitev o tem vprašanju pristojno to sodišče.

POGLAVJE VI

EVROPSKO POTRDILO O STARŠEVSTVU

Člen 46

Uvedba evropskega potrdila o starševstvu

1. Ta uredba uvaja evropsko potrdilo o starševstvu (v nadaljnjem besedilu: potrdilo o starševstvu), ki se izda za uporabo v drugi državi članici in ima učinke, navedene v členu 53.
2. Uporaba potrdila o starševstvu ni obvezna.
3. Potrdilo o starševstvu ne nadomešča notranjih listin, ki se za podobne namene uporabljajo v državah članicah. Vendar ima potrdilo o starševstvu, potem ko je bilo izdano za uporabo v drugi državi članici, učinke iz člena 53 tudi v državi članici, katere organi so ga izdali v skladu s tem poglavjem.

Člen 47

Namen potrdila o starševstvu

Potrdilo o starševstvu lahko uporabi otrok ali zakoniti zastopnik, ki mora v drugi državi članici uveljavljati otrokov status glede starševstva.

Člen 48

Pristojnost za izdajo potrdila o starševstvu

1. Potrdilo o starševstvu se izda v državi članici, v kateri je bilo ugotovljeno starševstvo in katere sodišča, kot so opredeljena v členu 4(4), so pristojna v skladu s členom 6, 7 ali 9.
2. Organ izdajatelj, ki je bil Komisiji sporočen v skladu s členom 71, iz države članice iz odstavka 1 je:
 - (a) sodišče, kot je opredeljeno v členu 4(4); ali
 - (b) drug organ, ki je v skladu z nacionalnim pravom pristojen za obravnavanje zadev v zvezi s starševstvom.

Člen 49

Vloga za potrdilo o starševstvu

1. Potrdilo o starševstvu se izda na zahtevo otroka (v nadaljnjem besedilu: vložnik) ali, po potrebi, zakonitega zastopnika.
2. Za namene predložitve vloge lahko vložnik uporabi obrazec iz Priloge IV.
3. Vloga vsebuje informacije, našteje v nadaljevanju, kolikor vložnik take informacije pozna in kolikor so potrebne za to, da lahko organ izdajatelj potrdi elemente, za katere vložnik želi, da se potrdijo, pri čemer se ji priložijo vsi ustrezni dokumenti, bodisi v izvirniku bodisi kopije, ki izpolnjujejo pogoje, potrebne za ugotovitev njihove verodostojnosti, brez poseganja v člen 50(2):
 - (a) podatki o vložniku: priimek(-ki) (če je ustrezno, priimek(-ki) ob rojstvu), ime(-na), spol, datum in kraj rojstva, državljanstvo (če je znano), identifikacijska številka (če je ustrezno), naslov;
 - (b) če je ustrezno, podatki o zakonitem zastopniku vložnika: priimek(-ki) (če je ustrezno, priimek(-ki) ob rojstvu), ime(-na), naslov in vloga zastopnika;

- (c) podatki o vsakem staršu: priimek(-ki) (če je ustrezno, priimek(-ki) ob rojstvu), ime(-na), datum in kraj rojstva, državljanstvo, identifikacijska številka (če je ustrezno), naslov;
- (d) kraj in država članica, v kateri je registrirano starševstvo otroka;
- (e) elementi, na podlagi katerih vložnik uveljavlja starševstvo, s priloženim izvirnikom ali kopijo listine o ugotovitvi starševstva z zavezujočim pravnim učinkom ali z dokazili o starševstvu;
- (f) kontaktni podatki sodišča države članice, ki je ugotovilo starševstvo, pristojnega organa, ki je izdal javno listino o ugotovitvi starševstva z zavezujočim pravnim učinkom, ali pristojnega organa, ki je izdal javno listino, ki v državi članici izvora nima zavezujočega pravnega učinka, vendar ima v navedeni državi članici dokazno moč;
- (g) izjava, v kateri vložnik navede, da elementi, ki jih je treba potrditi, po njegovi vednosti niso predmet spora;
- (h) katera koli druga informacija, ki se vložniku zdi koristna za izdajo potrdila o starševstvu.

Člen 50

Preučitev vloge

1. Organ izdajatelj po prejemu vloge preveri informacije, izjave, dokumente in druga dokazila, ki jih predloži vložnik. Po uradni dolžnosti opravi poizvedbe, potrebne za to preverjanje, če tako določa ali dovoljuje nacionalno pravo, ali pozove vložnika, naj predloži dodatna dokazila, ki se mu zdijo potrebna.
2. Če vložnik ne more predložiti kopij ustreznih dokumentov, ki izpolnjujejo pogoje, potrebne za ugotovitev njihove verodostojnosti, se lahko organ izdajatelj odloči sprejeti druge oblike dokazil.
3. Organ izdajatelj lahko, če je tako določeno v nacionalnem pravu, zahteva, da se pod pogoji, ki jih to pravo določa, izjave dajo pod prisego ali v obliki častne izjave.
4. Za namene tega člena pristojni organ države članice organu izdajatelju druge države članice na njegovo zahtevo zagotovi informacije, zlasti iz matičnega registra, registra oseb ali registra prebivalstva ter drugih registrov, v katere se vpišejo dejstva, pomembna za starševstvo vložnika, če je ta pristojni organ v skladu z nacionalnim pravom pooblaščen za zagotavljanje takih informacij drugemu nacionalnemu organu.

Člen 51

Izdaja potrdila o starševstvu

1. Organ izdajatelj po postopku iz tega poglavja nemudoma izda potrdilo o starševstvu, ko so elementi, ki jih je treba potrditi, ugotovljeni v skladu s pravom, ki se uporablja za ugotavljanje starševstva. Pri tem uporabi obrazec iz Priloge V.

Organ izdajatelj ne izda potrdila o starševstvu, zlasti če:

- (a) se elementi, ki jih je treba potrditi, izpodbijajo ali
- (b) potrdilo o starševstvu ne bi bilo skladno s sodno odločbo, ki zadeva iste elemente.

2. Pristojbina, ki se pobere za izdajo potrdila o starševstvu, ni višja od pristojbine, ki se pobere za izdajo potrdila v skladu z nacionalnim pravom, ki dokazuje starševstvo vložnika.

Člen 52

Vsebina potrdila o starševstvu

Potrdilo o starševstvu vsebuje naslednje informacije, kot je ustrezno:

- (a) ime, naslov in kontaktne podatke organa izdajatelja države članice;
- (b) če se razlikujejo, ime, naslov in kontaktne podatke sodišča države članice, ki je ugotovilo starševstvo, pristojnega organa, ki je izdal javno listino o ugotovitvi starševstva z zavezujočim pravnim učinkom, ali pristojnega organa, ki je izdal javno listino, ki v državi članici izvora nima zavezujočega pravnega učinka, vendar ima v navedeni državi članici dokazno moč;
- (c) referenčno številko spisa;
- (d) datum in kraj izdaje;
- (e) kraj in državo članico, v kateri je registrirano starševstvo otroka;
- (f) podatke o vložniku: priimek(-ki) (če je ustrezno, priimek(-ki) ob rojstvu), ime(-na), spol, datum in kraj rojstva, državljanstvo (če je znano), identifikacijska številka (če je ustrezno), naslov;
- (g) če je ustrezno, podatke o zakonitem zastopniku vložnika: priimek(-ki) (če je ustrezno, priimek(-ki) ob rojstvu), ime(-na), naslov in vloga zastopnika;
- (h) podatke o vsakem staršu: priimek(-ki) (če je ustrezno, priimek(-ki) ob rojstvu), ime(-na), datum in kraj rojstva, državljanstvo, identifikacijska številka (če je ustrezno), naslov;
- (i) elemente, na podlagi katerih organ izdajatelj meni, da je pristojen za izdajo potrdila o starševstvu;
- (j) pravo, ki se uporablja za ugotavljanje starševstva, in elemente, na podlagi katerih je bilo to pravo določeno;
- (k) izjavo, s katero se državljane Unije in njihove družinske člane obvesti, da potrdilo o starševstvu ne vpliva na pravice, ki jih ima otrok na podlagi prava Unije, in da se lahko za uveljavljanje teh pravic dokazilo o razmerju med starši in otroki predloži na kakršen koli način;
- (l) podpis in/ali žig organa izdajatelja.

Člen 53

Učinki potrdila o starševstvu

- 1. Potrdilo o starševstvu učinkuje v vseh državah članicah, ne da bi bil potreben kakršen koli poseben postopek.
- 2. Domnevati bi bilo treba, da potrdilo o starševstvu točno prikazuje elemente, ki so bili ugotovljeni v skladu s pravom, ki se uporablja za ugotavljanje starševstva. Za osebo, ki je v potrdilu o starševstvu navedena kot otrok določenega starša ali staršev, se domneva, da ima status, naveden v potrdilu o starševstvu.

3. Potrdilo o starševstvu je veljavna listina za vpis starševstva v ustrezen register države članice brez poseganja v točko (i) člena 3(2).

Člen 54

Overjene kopije potrdila o starševstvu

1. Organ izdajatelj hrani izvirnik potrdila o starševstvu ter vložniku ali zakonitemu zastopniku izda eno ali več overjenih kopij.
2. Organ izdajatelj za namene členov 55(3) in 57(2) hrani seznam oseb, ki so jim bile izdane overjene kopije v skladu z odstavkom 1.

Člen 55

Popravek, sprememba ali preklic potrdila o starševstvu

1. Organ izdajatelj na zahtevo vsake osebe, ki izkaže pravni interes, ali po uradni dolžnosti popravi potrdilo o starševstvu, če vsebuje pisno pomoto.
2. Organ izdajatelj na zahtevo vsake osebe, ki izkaže pravni interes, ali, če to omogoča nacionalno pravo, po uradni dolžnosti spremeni ali prekliče potrdilo o starševstvu, če je bilo ugotovljeno, da potrdilo o starševstvu ali posamezni elementi potrdila o starševstvu niso točni.
3. Organ izdajatelj o popravku, spremembi ali preklicu potrdila o starševstvu nemudoma obvesti vse osebe, ki so jim bile izdane overjene kopije potrdila o starševstvu v skladu s členom 54(1).

Člen 56

Pravna sredstva

1. Odločbe, ki jih organ izdajatelj sprejme v skladu s členom 51, lahko izpodbija vložnik, ki je predložil vlogo za potrdilo o starševstvu, ali zakoniti zastopnik.
Odločbe, ki jih organ izdajatelj sprejme v skladu s členom 55 in točko (a) člena 57(1), lahko izpodbija vsakdo, ki izkaže pravni interes.
Izpodbijanje se vloži pri sodišču v državi članici organa izdajatelja v skladu s pravom navedene države članice.
2. Če se v postopku izpodbijanja iz odstavka 1 ugotovi, da izdano potrdilo o starševstvu ni točno, pristojno sodišče popravi, spremeni ali prekliče potrdilo o starševstvu ali poskrbi, da potrdilo o starševstvu popravi, spremeni ali prekliče organ izdajatelj.
Če se v postopku izpodbijanja iz odstavka 1 ugotovi, da zavrnitev izdaje potrdila o starševstvu ni bila upravičena, pristojno sodišče izda potrdilo o starševstvu ali poskrbi, da organ izdajatelj ponovno preuči zadevo in o njej na novo odloča.

Člen 57

Začasni preklic učinkov potrdila o starševstvu

1. Učinke potrdila o starševstvu lahko začasno prekliče:

- (a) organ izdajatelj na zahtevo osebe, ki izkaže pravni interes, dokler se potrdilo o starševstvu v skladu s členom 55 ne spremeni ali prekliče; ali
 - (b) sodišče na zahtevo osebe, upravičene, da izpodbija odločbo, ki jo organ izdajatelj sprejme v skladu s členom 56, dokler je postopek izpodbijanja v teku.
2. Organ izdajatelj ali, če je ustrezno, sodišče nemudoma obvesti vse osebe, ki so jim bile izdane overjene kopije potrdila o starševstvu v skladu s členom 54(1), o začasnem preklicu učinkov potrdila o starševstvu.
- V času, ko so učinki potrdila o starševstvu začasno preklicani, se ne smejo izdati nobene nove overjene kopije potrdila o starševstvu.

POGLAVJE VII

DIGITALNA KOMUNIKACIJA

Člen 58

Komunikacija prek evropske točke elektronskega dostopa

1. Evropska točka elektronskega dostopa, vzpostavljena na evropskem portalu e-pravosodje v skladu s členom 4 [uredbe o digitalizaciji], se lahko uporablja za elektronsko komunikacijo med fizičnimi osebami ali njihovimi zakonitimi zastopniki in sodišči ali drugimi pristojnimi organi držav članic v zvezi:
 - (a) s postopki za izdajo odločbe, da ni razlogov za zavrnitev priznanja sodne odločbe ali javne listine o starševstvu, ali postopki za zavrnitev priznanja sodne odločbe ali javne listine o starševstvu;
 - (b) z vlogo za izdajo, popravek, spremembo, preklic ali začasni preklic evropskega potrdila o starševstvu ali pravna sredstva v zvezi z njim.
2. Členi 4(3), 5(2) in (3), 6, 9(1) in 3 ter 10 [uredbe o digitalizaciji] se uporabljajo za elektronske komunikacije v skladu z odstavkom 1.

Člen 59

Izvedbeni akti, ki jih sprejme Komisija

1. Komisija za namene elektronske komunikacije v skladu s členom 58(1) sprejme izvedbene akte, ki določajo:
 - (a) tehnične specifikacije, ki opredeljujejo načine komunikacije z elektronskimi sredstvi;
 - (b) tehnične specifikacije komunikacijskih protokolov;
 - (c) cilje informacijske varnosti in ustrezne tehnične ukrepe, ki zagotavljajo minimalne standarde informacijske varnosti in visoko raven kibernetске varnosti za obdelavo in sporočanje informacij;
 - (d) cilje glede minimalne razpoložljivosti in morebitne povezane tehnične zahteve za elektronsko komunikacijo prek decentraliziranega sistema informacijske tehnologije.

2. Izvedbeni akti iz odstavka 1 tega člena se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 62(2).
3. Izvedbeni akti iz odstavka 1 se sprejmejo do [2 leti po začetku veljavnosti te uredbe].

Člen 60

Referenčna izvedbena programska oprema

1. Komisija je odgovorna za izdelavo, vzdrževanje in razvoj referenčne izvedbene programske opreme, za katero se lahko države članice odločijo, da jo uporabljajo kot zaledni sistem namesto nacionalnega sistema informacijske tehnologije. Izdelava, vzdrževanje in razvoj referenčne izvedbene programske opreme se financirajo iz splošnega proračuna Unije.
2. Komisija brezplačno zagotovi, vzdržuje in podpira referenčno izvedbeno programsko opremo.

Člen 61

Stroški decentraliziranega sistema informacijske tehnologije, evropske točke elektronskega dostopa in nacionalnih portalov informacijske tehnologije

1. Vsaka država članica krije stroške namestitve, delovanja in vzdrževanja točk dostopa decentraliziranega sistema informacijske tehnologije na svojem ozemlju.
2. Vsaka država članica krije stroške vzpostavitve in prilagoditve svojih nacionalnih sistemov informacijske tehnologije, da bi bili interoperabilni s točkami dostopa, ter stroške upravljanja, delovanja in vzdrževanja teh sistemov.
3. Države članice lahko zaprosijo za nepovratna sredstva v podporo dejavnostim iz odstavkov 1 in 2 na podlagi zadevnih programov financiranja Unije.
4. Komisija krije vse stroške, povezane z uvedbo podpore za elektronske komunikacije prek evropske točke elektronskega dostopa v skladu s členom 58(1).

Člen 62

Postopek v odboru

1. Komisiji pomaga odbor. Ta odbor je odbor v smislu Uredbe (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta³⁶.
2. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja člen 5 Uredbe (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta.

³⁶ Uredba (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o določitvi splošnih pravil in načel, na podlagi katerih države članice nadzirajo izvajanje izvedbenih pooblastil Komisije (UL L 55, 28.2.2011, str. 13).

POGLAVJE VIII

DELEGIRANI AKTI

Člen 63

Prenos pooblastila

Na komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 64 v zvezi s spremembami prilog I do V, s katerimi se te priloge posodobijo ali vanje vnesejo tehnične spremembe.

Člen 64

Izvajanje prenosa pooblastila

1. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov se prenese na Komisijo pod pogoji, določenimi v tem členu.
2. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov iz člena 63 se prenese na Komisijo za nedoločen čas od [*datuma začetka veljavnosti te uredbe*].
3. Prenos pooblastila iz člena 63 lahko kadar koli prekliče Svet. S sklepom o preklicu preneha veljati prenos pooblastila iz navedenega sklepa. Sklep začne učinkovati dan po njegovi objavi v *Uradnem listu Evropske unije* ali na poznejši dan, ki je določen v navedenem sklepu. Sklep ne vpliva na veljavnost že veljavnih delegiranih aktov.
4. Komisija se pred sprejetjem delegiranega akta posvetuje s strokovnjaki, ki jih imenujejo države članice, v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje.
5. Komisija takoj po sprejetju delegiranega akta o njem uradno obvesti Svet.
6. Delegirani akt, sprejet na podlagi člena 63, začne veljati le, če mu Svet ne nasprotuje v roku dveh mesecev od uradnega obvestila Svetu o tem aktu ali če pred iztekom tega roka Svet obvesti Komisijo, da mu ne bo nasprotoval. Ta rok se na pobudo Sveta podaljša za dva meseca.
7. Evropski parlament se obvesti o delegiranih aktih, ki jih sprejme Komisija, o kakršnem koli nasprotovanju delegiranim aktom ali o preklicu prenosa pooblastila s strani Sveta.

POGLAVJE IX

SPLOŠNE IN KONČNE DOLOČBE

Člen 65

Uradna potrditev ali podobna formalnost

V okviru te uredbe se ne zahteva nikakršna uradna potrditev ali podobna formalnost.

Člen 66

Razmerje do obstoječih mednarodnih konvencij

1. Ta uredba ne vpliva na mednarodne konvencije, katerih pogodbenice so ena ali več držav članic v času sprejetja te uredbe in ki vsebujejo določbe o zadevah, ki jih ureja ta uredba.
2. Vendar ta uredba v razmerjih med državami članicami prevlada nad konvencijami, sklenjenimi izključno med dvema ali več državami članicami, kolikor se te konvencije nanašajo na zadeve, ki jih ureja ta uredba.
3. Ta uredba ne vpliva na Haaško konvencijo z dne 29. maja 1993 o varstvu otrok in sodelovanju pri meddržavnih posvojitvah.
4. Ta uredba ne vpliva na konvencije št. 16, 33 in 34 Mednarodne komisije za osebna stanja.

Člen 67

Seznam konvencij

1. Države članice do [*šest mesecev pred datumom začetka uporabe te uredbe*] uradno obvestijo Komisijo o konvencijah iz člena 66(1). Po tem datumu države članice Komisijo uradno obvestijo o vseh odpovedih teh konvencij.
2. Komisija v šestih mesecih po prejemu uradnih obvestil iz odstavka 1 na evropskem portalu e-pravosodje objavi:
 - (a) seznam konvencij iz odstavka 1;
 - (b) odpovedi iz odstavka 1.

Člen 68

Varstvo podatkov

1. Osebnne podatke, potrebne za uporabo te uredbe, obdelujejo sodišča držav članic ali drugi pristojni organi za namene ugotavljanja starševstva v čezmejnih primerih in priznavanja starševstva v povezavi z ugotavljanjem starševstva v skladu s poglavjem II, izdaje potrdil v skladu s členi 29, 37 in 45, izdaje evropskega potrdila o starševstvu v skladu s členom 51, predložitve dokumentov za priznavanje starševstva v skladu s členom 26, pridobitve odločbe, da ni razlogov za zavrnitev priznanja starševstva v skladu s členom 25, ali vloge za zavrnitev priznanja starševstva v skladu s členom 32.
2. Obdelava osebnih podatkov na podlagi te uredbe je omejena na obseg, ki je potreben za namene iz odstavka 1, brez poseganja v nadaljnjo obdelavo za namene arhiviranja v javnem interesu v skladu s členom 5(1)(b) in členom 89 GDPR.
3. Za namene te uredbe se sodišča ali drugi pristojni organi držav članic štejejo za upravljalce podatkov v smislu člena 4, točka 7, GDPR.
4. Komisija osebnne podatke, potrebne za uporabo te uredbe, obdeluje v povezavi z elektronsko komunikacijo med fizičnimi osebami ali njihovimi zakonitimi zastopniki in sodišči ali drugimi pristojnimi organi držav članic prek evropske točke elektronskega dostopa v okviru decentraliziranega sistema informacijske tehnologije.
5. Obdelava osebnih podatkov na podlagi te uredbe je omejena na obseg, ki je potreben za namene iz odstavka 4.

6. Za namene te uredbe se Komisija šteje za upravljavca v smislu člena 3, točka 8, EUDPR.

Člen 69

Prehodne določbe

1. Ta uredba se uporablja za pravne postopke in javne listine, ki so se začeli oziroma so bile uradno sestavljene ali registrirane [*datum začetka uporabe te uredbe*] ali pozneje.
2. Ne glede na odstavek 1 države članice, če je bilo starševstvo ugotovljeno v skladu s katerim koli pravom, ki se uporablja v skladu s poglavjem III, v državi članici, katere sodišča so bila pristojna v skladu s poglavjem II, priznajo:
 - (a) sodno odločbo o ugotovitvi starševstva v drugi državi članici v pravnih postopkih, začelih pred [*datum začetka uporabe te uredbe*], in
 - (b) javno listino o ugotovitvi starševstva z zavezujočim pravnim učinkom v državi članici izvora, ki je bila uradno sestavljena ali registrirana pred [*datum začetka uporabe te uredbe*].

Poglavje IV se uporablja za sodne odločbe in javne listine iz tega odstavka.

3. Ne glede na odstavek 1 države članice sprejmejo javno listino, ki v državi članici izvora nima zavezujočega pravnega učinka, vendar ima v navedeni državi članici dokazno moč, če to ni v očitnem nasprotju z javnim redom države članice, v kateri se zahteva sprejetje.

Poglavje V se uporablja za javne listine iz tega odstavka.

Člen 70

Pregled

1. Komisija do [*pet let od datuma začetka uporabe te uredbe*] Evropskemu parlamentu, Svetu in Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru predloži poročilo o uporabi te uredbe, vključno z oceno morebitnih ugotovljenih praktičnih težav, podprto z informacijami, ki so jih predložile države članice. Poročilu se po potrebi priloži zakonodajni predlog.
2. Države članice Komisiji na njeno zahtevo, če je mogoče, zagotovijo informacije, ki so pomembne za oceno izvajanja in uporabe te uredbe, zlasti o:
 - (a) številu vlog za zavrnitev priznanja sodne odločbe ali javne listine o ugotovitvi starševstva z zavezujočim pravnim učinkom v državi članici izvora v skladu s členom 32 in številu primerov, v katerih je bila zavrnitev priznanja odobrena;
 - (b) številu pravnih sredstev, vloženih v skladu s členom 33 oziroma 34;
 - (c) številu vlog za izpodbijanje vsebine javne listine, ki nima zavezujočega pravnega učinka v državi članici izvora, vendar ima v navedeni državi članici dokazno moč, in številu primerov, v katerih je bilo izpodbijanje uspešno;
 - (d) številu izdanih evropskih potrdil o starševstvu ter
 - (e) stroških, ki so nastali na podlagi člena 61(2) te uredbe.

Člen 71

Informacije, ki se sporočijo Komisiji

1. Države članice Komisiji sporočijo:
 - (a) organe, pooblašcene za sestavo ali registracijo javnih listin v zadevah v zvezi s starševstvom iz člena 4, točka 6;
 - (b) sodišča in organe, pristojne za izdajo potrdil iz členov 29, 37 in 45, ter sodišča in organe, pristojne za popraviljanje potrdil iz člena 38;
 - (c) sodišča, pristojna za obravnavanje vlog za izdajo odločbe, da ni razlogov za zavrnitev priznanja, v skladu s členom 25 in sodišča, pristojna za obravnavanje vlog za zavrnitev priznanja v skladu s členom 32 in pravnih sredstev, vloženih zoper sodne odločbe o takih vlogah za zavrnitev, v skladu s členom 33 oziroma 34; ter
 - (d) sodišča in organe, pristojne za izdajo evropskega potrdila o starševstvu v skladu s členom 51, ter sodišča, pristojna za obravnavo pravnih sredstev iz člena 56.
2. Države članice Komisiji sporočijo informacije iz odstavka 1 do [6 mesecev od datuma začetka veljavnosti te uredbe].
3. Države članice sporočijo Komisiji vsako spremembo v zvezi z informacijami iz odstavka 1.
4. Komisija na ustrezne načine, med drugim tudi prek evropskega portala e-pravosodje, zagotovi, da so informacije iz odstavka 1 javno dostopne.

Člen 72

Začetek veljavnosti in uporaba

Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Uporablja se od [prvega dne v mesecu, ki sledi obdobju 18 mesecev od datuma začetka veljavnosti te uredbe].

Člen 71 pa se uporablja od [datuma začetka veljavnosti te uredbe].

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v državah članicah v skladu s Pogodbama.

V Bruslju,

Za Svet
predsednik